

Mas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XIV./STEVILKA 11

CELOVEC, DNE 15. MARCA 1962

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Ein Rückblick

Nach dem großen Umbruch in Mitteleuropa im Jahre 1918 folgten nicht nur die Wirren in Kärnten, sondern auch die Bestrebungen Vorarlbergs den Anschluß an die Schweiz zu erwirken, die Abstimmungen in Tirol und Salzburg, ja auch der Beschluß des Parlamentes, der Deutschösterreich als Bestandteil des Deutschen Reiches erklärte.

Kaum hatten sich diese politischen Wogen einigermaßen gelegt, folgte die Zeit der Inflation, die Kanzler Seipel in der Relation 1000 Kronen gleich 1 Schilling meisterte.

Die nun folgende Weltwirtschaftskrise erschütterte abermals das wirtschaftliche Gefüge unserer ersten Republik und damit auch den gesamten Staat in seinen Fundamenten. In diesem Chaos versagte das Parlament bzw. sein Präsidium und der autoritäre Kurs hielt seinen Einzug. In der Zeit der schweren wirtschaftlichen Not, in der Zeit der politischen Spannungen innen und außen versuchte Dollfuß einen christlichen Ständestaat zu errichten und stieß damit auf den schärfsten Widerstand auf der Linken und auf der Rechten. Dieser innenpolitischen Spannung folgte die erste Entladung im Feber 1934, wo es sich ausdrücklich um die Auseinandersetzung zwischen der Regierung und der in der Illegalität befindlichen sozialdemokratischen Opposition handelte.

Im Juli 1934 folgte der nationalsozialistische Putsch mit dem Kanzlermord an der Spitze. Gerade Kreise, die sich in der Beteuerung der Heimattreue nicht genug tun konnten, griffen zu den Waffen diesmal nicht nur gegen das herrschende Regime, sondern gegen den Staat. Als nun dieser Versuch der Machtergreifung mißlungen war, ging es nach Süden über die Staatsgrenze und zur Sammlung der österreichischen Legion im dritten Reich. Bei uns in Österreich aber krepitierten die Papierböller und die Bomben auf den Straßen, vor Portalen und Geschäftsauslagen, wie wir dies in der letzten Zeit als Aktion der OAS in Frankreich und Algerien beobachten können. In Kärnten gab es in dieser Zeit noch eine Spezialität, die sogenannten Grenzlandtreffen. Unter der Maske der „Heimattreue“ waren es ausgesprochen nazistische Umtriebe bis zum ersten „öffentlichen“ Aufmarsch der SA zum 10. Oktober 1937 in St. Jakob im Rosentale, mit weißen Strümpfen und schwarzen Krawatten.

Im Rahmen der Bemühungen der Bundesregierung mit dem Deutschen Reich doch noch einen modus vivendi zu treffen, schloß man das Juliabkommen 1936 und ging Schuschnigg schließlich im Feber 1938 nach Berchtesgaden. Dies alles aber waren nur einzelne Szenen in der österreichischen Tragödie.

Schuschnigg versuchte doch noch durch eine improvisierte Volksabstimmung unter der Parole für oder gegen Österreich den Staat zu retten. Ganz eindeutig standen die Kärntner Slowenen auch in dieser für Österreich schwersten Zeit zum Staate und halfen bis zum letzten Augenblick mit, die Katastrophe abzuwehren, auch diejenigen, die aus weltanschaulichen Gründen das damals herrschende Regime nicht bejahten, sie bejahten aber den Staat.

Im Reich standen die österreichische Legion, dort standen die braunen Bataillone marschbereit. Am 11. März 1938 ging es los.

Schon am 12. März 1938 begannen die Verhaftungen slowenischer Priester, es folgten die ersten Gauverweise, die ersten Bekanntschaften der slowenischen Laien mit den Arrestzellen.

Um die Lage so, wie sie tatsächlich war, zu erfassen, muß man an den 4. April 1938 in Klagenfurt erinnern, als von den 400.000 Einwohnern Kärntens an 180.000 zur Begrüßung des Führers in die Landeshauptstadt herbeigeschafft wurden. Diesem 4. April folgte der 10. April, den man in Kärnten nur zu gerne vergißt. Eine sogenannte Volksabstimmung, die unter dem größten politischen Druck stattfand, sollte den Streich vom 11. März 1938 legalisieren.

Der österreichischen Tragödie folgte im gleichen Jahre noch die Tschechoslowakei und 1939 schließlich der Überfall auf Polen.

In Kärnten erlebten wir Slowenen die völlige Erdrosselung jeder kulturellen Betätigung, unser

Živčna vojna nad Berlinom

Minuli torek so sovjetska letala znova trosila lahke kovinaste staniolove lističe nad Berlinom. Ti lističi imajo lastnost, da onemogočujejo delovanje radarskih aparatov za usmerjanje letalske službe. Povrh tega so sovjetske vojaške oblasti napovedale »nočne« vaje lovskih letal v zračnih »hodnikih«, ki so po mednarodnih dogovorih priznani zapadnim vojaškim letalom ter civilnemu letalstvu zapadnih držav za vzdrževanje zveze z Berlinom. V zadnjih tednih vzhodnonemško letalstvo na razne načine poskuša motiti letalski promet med zapadnim Berlinom in Zapadno Nemčijo. Čeprav letalski promet kljub temu za sedaj še normalno poteka, pa vse kaže, da namerala Sovjetska zveza uporabiti Berlin kot sredstvo za pritisk na zapadne sile.

Izgleda, da so vzhodnonemške vojaške oblasti dobile prosto roko za nadlegovanje zapadnih letalskih zvez z Berlinom. Na ta način bi naj prisilile zapadnjake, da se začnejo pogajati z Vzhodno Nemčijo glede

ureditve prometa z Berlinom, kar bi imelo posledico dejansko, »de facto« priznanje Vzhodne Nemčije. Doslej so namreč zapadnjaki odklanjali sleherni stik s komunistično vzhodnonemško vlado in trdili, da je zapadnonemška vlada v Bonnu edina zakonito upravičena predstavnica celotnega nemškega naroda. Sovjetska zveza pa je zopet zagrozila, da bo sklenila separaten mir z Vzhodno Nemčijo, pri čemer bi ji izročila tudi Berlin, ako ne pride do sporazuma z zapadnimi silami, to je, ako se zapadne sile ne uklonijo sovjetski zahtevi. Vendar pa doslej Sovjetska zveza svoje namere, ki bi pomenila izgon zapadnih sil iz Berlina, ni poskusila izvesti s silo, zavedajoč se nevarnosti, ki bi jih mogel tak enostranski korak sprožiti za mir na svetu. Vsekakor bo pa poleg atomske razorožitve tudi »nemško vprašanje« z Berlinom vred ena izmed glavnih točk mednarodne konference v Ženevi, ki se je začela včeraj (več v »političnem tednu« na 2. strani).

Hruščev hoče valpte nad kmete

Sedem strani je obsegalo v sovjetskih časopisih zaključno poročilo Nikite Sergejeviča Hruščeva na plenarnem zasedanju centralnega komiteja boljševiške komunistične stranke v Moskvi, kjer se je zbralo 350 delegatov iz celotne Sovjetske zveze, da se posvetuje o ukrepih glede kmetijstva.

»Golo dejstvo je, da nimamo zadosti mesa«, je dejal Hruščev in naštel vrsto podrobnosti. Mesarije so prazne, manjka tudi svežega mleka. V zadnjih treh letih bi se po načrtu kmetijska proizvodnja naj povečala za 20 odstotkov, v resnici pa se je povečala samo za 5 odstotkov, kar pa ne zadostuje za oskrbo naglo rastočega števila prebivalstva. Kmetijska proizvodnja je zaostala za industrijsko. Vzrok tej polomiji tiči po mnenju Hruščeva v tem, da so »kmetom preveč zaupali«. Pred štirimi leti so razpusili takozvane »traktorske postaje« (nekaj podobnega kot Landmaschinenhöfe) ter prenesli traktorje v last posameznih kolhozov, to je podržavljenih posestev, ki se v omenjenem delokrogu sama upravljajo, v razliko od sovhozov, ki so državna posestva pod popolnim upravnim vodstvom državnih organov, nekako tako kot tovarne. Interes kolhoznikov na povečanju proizvodnje kolhozov ni narastel, ampak se je celo zmanjšal, ker so posamezni kolhozniki še vnaprej z večjo vnemo obdelovali lastne njivice, ki so jim bile puščene v privatno obdelavo, kot pa velikanska kolhozniška polja. Tudi sovhozi, državne »poljedelske tovarne« niso dosegle zaželenega zvišanja proizvodnje. Celotno vodstvo kmetijstva je bilo, podobno kot pri industriji, decentralizirano po pokrajinah. Posamezna pokrajinska gospodarska vodstva pa so namreč kaj kmalu začela misliti preveč na ozke

pokrajinske interese ter zanemarjala splošno državne. Znanost in tehnika pa bosta morali dati na razpolago ustrezna sredstva. Če so sovjetski znanstveniki in tehniki znali izračunati pot »lunikom« okoli Zemlje, bodo tudi morali znati izračunati, kako naj na zemlji pridelamo zadosti koruze, je vzkliknil.

Značilno je, da ima Sovjetska zveza mnogo več obdelovalne zemlje na razpolago, kot Združene države. Dočim ameriško kmetijstvo ne ve kam s preostalimi pridelki, pa jih v Sovjetski zvezi primanjkuje. Vprave dni mineva pet let, ko je Hruščev obljubil, da bodo sovjetski državljani prav tako dobro in obilno jedli, kot so jedli ameriški v letu 1960. Hruščev je napovedal, da bo kmetijstvo zopet postavljeno pod strogo osrednjo vodstvo in kontrolo. Ali bodo novi inšpektorji in kontrolorji oz. pravilne valpte iztisnili iz sovjetske zemlje več pridelkov, je veliko vprašanje.

Žrtve 2. svetovne vojne

Druga svetovna vojna je zahtevala 7 milijonov smrtnih žrtev na nemški strani. To je ugotovil poseben urad, v zapadnem Berlinu, katerega so ustanovili zapadni zavezniki. Ta urad še vedno zbira podatke o padlih in pogrešanih in jih vsak mesec prišteje okrog 2.000 novih. — Po podatkih tega urada je v drugi svetovni vojni bilo vpoklicanih v vojaško službo 20 milijonov moških in žensk. — Padlih je ta urad naštel 3.05 milijona; k temu pa je treba prišteti še 1,8 milijona pogrešanih in 2,7 milijona civilistov, ki so pomrli pri bombnih napadih v taboriščih ali kot izgnanci.

Reich zu Diensten zu stehen. Zum zwanzigsten Male jährt sich die Erinnerung an diese dunkelsten Tage der Geschichte der Kärntner Slowenen, die wohl nur in der Türkenzeit eine Parallele haben.

Heute aber erheben wieder Kreise, die die Katastrophe von 1938 bis 1945 mitverschuldet haben, die Köpfe und verleiten die Jugend zu Demonstrationen, Anschlägen und Bombenwerfen.

Wir Kärntner Slowenen sprechen zwar nicht bei jeder Gelegenheit von der Heimat- und Staats-treue, für uns ist sie immer eine Selbstverständlichkeit, wir bekunden sie durch die Erfüllung unserer staatsbürgerlichen Pflichten und durch unsere Arbeit.

- K R A T K E V E S T I -

Papež Janez XXIII. je sprejel Jacqueline Kennedy, soprogo ameriškega državnega predsednika ter se z njo zadržal v daljšem razgovoru. Gospa Kennedy je katoličanka ter je že pred leti, še kot gospodična Bouvier po študijah na francoski univerzi Sorbonni v Parizu, obiskala Rim ter cerkev sv. Petra, vendar takrat ni mogla doseči sprejema pri papežu. Sedaj se je vrnila kot »prva gospa« največje dežele svobodnega sveta, a tudi topot je morala nekoliko počakati. V razburjenju je prišla pol ure prezgodaj. Zato pa se je papež potem dalj časa z njo pogovarjal, kot je to običaj pri takih sprejemih in jo potem osebno spremil skozi tri dvorane k izhodu iz papeške palače. Gospa Kennedy je poklonila papežu v usnje vezano knjigo govorov svojega moža, sv. oče pa ji je podaril knjigo svojih najnovejših nagovorov.

Vzhodni blok se pospešeno oborožuje, izhaja iz primerjave izdatkov za oboroževanje, v proračunih vzhodnogvropskih držav v letih 1961 in 1962. Sovjetska zveza je povišala svoje izdatke v vojaške namene za 44 odstotkov, Poljska za 16 odst., Čehoslovaška za 14 odst., Romunija za 13 odst., Bolgarija za 3 odstotke. Glede Madžarske ni na razpolago številk za leto 1961, pač pa znaša povišanje letošnjih vojaških izdatkov v primeru z letom 1960 kar 60 odstotkov.

Preiskava o zadržanju kapetana Powersa, pilota znamenitega ameriškega izvidniškega letala, ki so ga pred dvema letoma Sovjeti v nepojasnjenih okoliščinah dobili živega v roke, ko je njegovo letalo U-2 bilo poškodovano, je bila zaključena in ameriška vojaška komisija je izjavila, da je Powers vsem pravilno postopal. Kot znano je takrat pollet oziroma smola pilota Powersa spravila na dan dejstvo, da imajo Amerikanci letala, ki letajo tako visoko, da jih nobeno obrambno sredstvo dotlej ni moglo ogroziti. Powers, ki je bil po obsodbi na daljšo dobo ječe predčasno zamenjan za sovjetskega vojuna Abela, ki so ga zasačili v Ameriki, je sedaj povedal, da je njegovo letalo vendarle bilo zadeto, s čim pa seveda ne more točno reči, ker se je vse prehitro odigralo. Vsekakor pa izhaja iz tega, da so Sovjeti svojo protiletalsko obrambo izboljšali in da tudi letanje v visokih višinah nad Sovjetsko zvezo ni več povsem varno.

Dva velikanska orla sta napadla vojaško letalo v Švici, ko je to krožilo nad gorami pri vaji protiletalskega topništva, kateremu je služilo za cilj. Orla sta nekajkrat obkrožila enomotorno letalo, nato ga pa napadla in ga tako poškodovala, da je moralo zasilno pristati. Eden izmed orlov se je zagnal naravnost proti pilotu, ki ga je očuvala samo varovalna šipa iz »Plexi-stekla«. Poškodbe na letalu so ocenili na več tisoč frankov.

»Sončno opazovalnico v vesolju« z imenom »OSO« so minuli teden izstrelili iz ameriškega raketnega oporišča Cap Canaveral ter sedaj kroži okoli Zemlje v razdalji 500 km. Naloga postaje je izbirati podatke o sončnem žarčenju izven zaščitne odeje ozračja, ki obdaja našo Zemljo. Ti podatki bi naj služili za ugotovitev, ali so sončni žarki v vesolju nevarni za zdravje vesoljskih letalcev.

Imenovanje uradnega rablja z »delovnim območjem« za celotno državo Izrael so naznanili v Jeruzalemu. Edini obsojenec na smrt v izraelskih zaporih je sedaj nekdanji Hitlerjev »pooblaščenec za dokončno rešitev judovskega vprašanja« Adolf Eichmann, mož, ki je kriv smrti 6 milijonov Judov ter več stotisoč pripadnikov drugih po nacizmu preganjanih narodov. Eichmannovo pritožbo proti smrtni obsodbi bo izraelsko vrhovno sodišče obravnavalo dne 22. marca.

Politični teden

Po svetu . . .

Razorožitvena konferenca v senci atomskih bomb

Minuli torek se je začela v Ženevi razorožitvena konferenca, ki se je udeležuje 17 držav namesto 18, kot je to predvidel ustrezni sklep glavne skupščine Združenih narodov, na temelju katerega je bila konferenca sklicana, potem, ko so se po dobrih treh letih razbila pogajanja o atomskih razorožitvi med tremi glavnimi atomskimi silami (Združene države, Sovjetska zveza in Velika Britanija) v Ženevi, ker je Sovjetska zveza prelomila »moratorij« (premor) s svojo serijo atomskih poskusov v minulem septembru. Tako je bila spet odprta oboroževalna tekma med obema velikima taboroma. Za drugo polovico aprila so namreč napovedani ameriški atomski poskusi nad Tihim oceanom.

Konference v Ženevi se udeležujejo pomembnejše države iz zapadnega in vzhodnega bloka ter nekatere države, ki niso blokovsko »vezane«. Zapad zastopajo štiri države (Združene države, Velika Britanija, Italija in Kanada) ker je 5. predvidevana država (Francija) udeležbo odklonila, menec, da iz te konference itak ne bo nič ven. Francoski državni predsednik De Gaulle se tudi ni hotel vezati rok s kakim morebitnim dogovorom o ustavitvi atomskih poskusov sedaj, ko si Francija na vse kriplje prizadeva, da se pridruži Združenim državam, Veliki Britaniji in Sovjetski zvezi kot četrta atomska sila in tako zopet doseže izgubljeni položaj svetovne velesile. Vzhod zastopa pet držav (Sovjetska zveza, Romunija, Poljska, Čehoslovaška in Bolgarija) ostalih osem držav pa je »neopredeljenih« (Indija, Egipt, Burma, Nigerija, Abesinija, Švedska, Brazilija in Mehika). Številna in pisana družba, a kljub številnosti ta konferenca boleha na težki hibi, namreč da nekatere politično in vojaško tudi pomembne države niso zastopane, to je v Evropi Zapadna Nemčija in komunistična Kitajska.

20 milijonov mož pod orožjem

Položaj, s katerim se bo moralo ukvarjati 17 zunanjih ministrov in njihovih sodelavcev, ki so se zbrali v Ženevi, je vse prej kot rožnat in prizadeva vse, ene bolj, druge manj. Po nedavni cenitvi generalnega tajništva Združenih narodov izdajajo države po vsem svetu okoli 3.000 milijard šilingov (avstrijski proračun znaša okoli 50 milijard šil.) letno za oboroževanje. Po vsem svetu je pod orožjem 20 milijonov mož, v oboroževalni industriji pa je zaposlenih 50 milijonov ljudi. In vse kaže, da v bližnji bodočnosti te številke ne bodo znižane in

da bo že marsikaj doseženo, ako ne bodo povečane!

Ženeva postaja zopet središče svetovne politike, kljub temu, da je Zapad odklonil predlog Hruščeva, to konferenco »povišati« v »vrhunski sestanek«. Kljub temu pa se lahko zgodi, da se šefi glavnih velesil kasneje pojavijo, ako bi namreč izgledalo, da se bo iz te konference le kaj izcimilo.

Po dolgem času se važnejša mednarodna konferenca začneja s predznakom zapadne iniciative, dočim je doslej bilo običajno tako, da je bil Vzhod napadalen in da se je Zapad le branil. Ta pozicija Vzhoda je bila ponavadi ojačena še s tem, da je Sovjetska vlada razpolagala s strnjeno fronto svojih pomagačev. Bistvena sprememba pa je nastopila s tem, ko se je nasprotno med Sovjetsko zvezo in Kitajsko poostriilo v odkrit spor.

Malo pred konferenco je namreč ameriška vlada naznanila, da pripravlja serijo atomskih poskusov v ozračju nad Tihim oceanom, ako do srede aprila v Ženevi ne bo dosežen kak pomembnejši napredek pri pogajanjih o ustavitvi atomskih poskusov in atomskega oboroževanja sploh. Na ta način je ameriška vlada postavila Sovjetsko zvezo, ki je s svojim lanskimi poskusi že itak izgubila licemersko masko »miroljubnežak«, pod pritisk, da pride z barvo na dan, to je da z dejanji pokaže, da res hoče skleniti kak realen sporazum tako glede ustavitve atomskega oboroževanja kot tudi glede učinkovite mednarodne kontrole, kajti ta slednja točka je spričo medsebojnega nezaupanja med obema taboroma bistvenega pomena.

Berlin — boleča točka Zahoda

Razume se pa, da moskovska vlada ni ostala Zapadu dolžna odgovora. Kot že večkrat v zadnjih mesecih je pritiskala na običajno bolno točko zapada — Berlin. Minuli teden so se spet začeli množiti incidenti v »obkoljenem« mestu. Neka patrulja vzhodnonemške policije je streljala na neki angleški vojaški avtomobil, vzhodnonemška lovška letala pa so najprej nadlegovala zapadna potniška letala v treh zračnih »hodnikih« med Zapadno Nemčijo in Berlinom, nato so pa v teh »hodnikih« celo raztrosile neke trakovice iz lahke kovine, ki onemogočujejo radarsko službo. Ta služba pa je neobhodno potrebna za varnost poletov in pristajanja, posebno v sedanjih deževnih in meglenih mesecih. Zato bo tudi Berlin stal v ospredju razgovorov v Ženevi, vendar bolj kot stranska in ne glavna figura, kajti ta ostaja slej ko prej atomska razorožitev, ki v enaki meri zažira gospo-

darstva vzhodnih kot tudi zapadnih držav ter vznemirja celotno človeštvo.

Zapadna Nemčija je — kljub temu, da se ne more udeleževati zasedanj 17 držav v Ženevi, ker ni članica Združenih narodov, poslala v mesto ob Lemanskem jezeru svojega zunanjega ministra Schröderja, da se pogovori z ameriškim in britanskim zunanjim ministrom glede nemškega zadržanja, ter da jima je na razpolago za posvetovanja med konferenco. Potem ko je kancler Adenauer odpoklical iz Moskve dosedanega poslanika Krolla, ki da se je baje »na lastno pest« razgovarjal s sovjetsko vlado o direktnem sporazumu med Sovjetsko zvezo in Zapadno Nemčijo, vse kaže, da je bonnska vlada dokončno sprevlela, da je najbolje, ako se tudi vnaprej zvesto drži Zapada. V primeru njenih direktnih razgovorov z Moskvo bi se ji namreč utegnulo zgoditi, da bi se zapadne sile pogovarjale direktno o Berlinu — brez Bonnal Dilema ali izbira za nemško politiko je med nekim meglenim prijateljstvom z Moskvo, ki bi morda celo privedlo do zedinjenja obeh Nemčij, obenem pa tudi do postopne komunikacije celotne Nemčije, ter med nekoliko manj vabljenimi ali bolj konkretnimi prednostmi, ki jih nudi Zapadni Nemčiji svoboda v okviru zapadnega sveta. In kot realisti so se v Bonnu raje odločili za vrabca v roki, kot za goloba na strehi.

. . . in pri nas v Avstriji

Volilne priprave v zatišju

Minuli teden je na notranjepolitični fronti, ki je v zadnjih mesecih nekoliko oživela zaradi bližajočih se državnoborskih volitev, spet nekoliko mirneje potekel, vendar je to le zatišje pred nevihto, kot kažejo nekateri zanesljivi znaki.

Socialisti so imeli v Salzburgu svoj letni občni zbor, ki pa ni prinesel presenečenj. Stranka je slej ko prej trdno organizirana in v rokah njenih funkcionarjev. Bilo je tudi opaziti skrb, da svojih volilnih kart ne pokaže prezgodaj, predvsem pa si stranka prizadeva, da si ohrani svoj glavni volilni kader, to je delavstvo, katerega interese mora vsaj v sedanjem položaju predvsem upoštevati, kajti komunisti so živahno na delu v svoji kampanji proti »pomeščanjenim managerjem«, kot oni označujejo socialistične veljake.

Pri OeVP je opaziti gibanje v njenih organizacijah (Bundih), ki so minuli teden zborovali na raznih krajih po zveznih deželah. Najpomembnejše je bilo zborovanje koroškega OAAB (nameščenske in delavske zveze), na katerem je nastopil kot govornik pred kratkim izvoljeni prvi predsednik državnega zbora dr. Maleta. Izustil je krilatico o »svinčenem ravnotežju«, s čemer je hotel označiti sedanje koalicijsko mrtvilo, v katerem proporc (pol za pol) veže obema partnerjema roke, z dodatno ote-

žitvijo za OeVP, da kot stranka, ki postavlja zveznega kanclerja, nosi pred javnostjo večjo odgovornost, ne da bi imela za to večjo soodločevalno pravico kot njen socialistični partner.

Kmetje groze s stavko zaradi mleka

Prvi odločni napad proti temu mrtvemu ravnotežju so podvzele Spodnjekoroške mlekarne, ki so minulo nedeljo na občnem zboru ob neverjetno številni udeležbi 700 članov-kmetov, zahtevale dvig sedanje mlečne cene od 1.90 na 2.50 šil za liter. Ako cena ne bo dvignjena do 1. junija, pa so spodnjekoroški mlekarji zagrozili s stavko. Podobne stavke so lani poleti izvedli francoski kmetje, ki so svoje mleko zlivali po cestah namesto, da bi ga oddajali mlekarnam. Po daljšem upiranju je francoska vlada morala deloma pristati na zahteve kmetov. Ali bo francoski zgled tako učinkovito izveden tudi na Koroškem je vprašanje. Največje vprašanje je, ali bodo sedanjí pokrenitelji stavke svojo namero res mogli izvesti? Saj je znano, da se pri nas ne poje vse tako vroče, kot se skuha. Vsekakor pa je bil na tem občnem zboru položen prst na bolečo rano našega kmetijstva, ki mora nekatere svoje najvažnejše pridelke že leta prodajati po nizkih uradno določenih cenah (Mlečna cena je iz leta 1956), dočim se industrijski izdelki in ostale potrebščine, ki jih mora kmet kupovati, iz leta v leto, iz meseca v mesec, dražijo.

Vsekakor bo vprašanje cen kmečkih pridelkov tudi v bodoči volilni kampanji igralo veliko vlogo in tisti, ki si želijo kmečkih glasov, t. j. politiki obeh glavnih strank, bodo to tudi morali upoštevati. Kmet se je naveličal biti žrtveni kozel sporazumov med industriji in delavskimi sindikati.

Volilni konjiček FPOe šepa

Tudi FPOe že razvija veliko živahnost. Ona si je našla dobrega volilnega konjička. Začela je široko razpredeno propagandno akcijo proti »ministrskim pokojninam« in v svojem tisku na široko in z res upravičenimi razlogi utemeljuje nepravilnost zakona, ki je našim »očetom domovine« zagotovil brezskrbno starost (domovina pa itak ostaja večno — mlada). Pri vsej obilici pa fpöjevski tisk zamlčuje eno okoliščino. Res je, da je FPOe ves čas govorila proti pokojninam ministrom in poslancem, toda med pokojninskimi upravičenci so tudi fpöjevski poslanci. V odločilnem trenutku v parlamentu pa FPOe ni glasovala proti, ampak so se njeni poslanci glasovanja samo molče vzdržali. Tako je bilo gotovo, da pridejo vsi poslanci ob izpolnjevanju pogojih do pokojnine, obenem pa lahko fpöjevski poslanci trdijo, da so pravzaprav proti. Tako postaja ta predvolilni spomlad z negotovim vremenom in še — vsaj za javnost — negotovim volilnim datumom vse bolj zanimiva.

Mladje v novi pomladi

Ko človek prelista četrto številko, ki je pred kratkim zagledala beli dan, mu pade v oči najprej obogatitev s številnimi ilustracijami, ki so, kakor vso mladje res zelo mlade, vendar pričajo o iskrenem prizadevanju in resnični zavzetosti. Omanove in Korojanove grafike, čeprav še na začetku dolge poti iskanja, so vredne, da so izšle in pričajo o malih, ljudeh ki jim sicer še manjka tehnika in življenjska izkušnja, toda imata bistro opazujoče in sprejemljivo srce. Oman je bolj lirično, Korojan pa bolj refleksivno nastrojen. Oba pa naj nadaljujeta. F. Bister je očito pod dojmom ekspresionizma in posebno Berga, ki je gotovo najprimernejši vzornik za poglobljanje v koroško pokrajino in njene ljudi.

V tej številki srečujemo že znana in doslej še neznaná imena. Boro Kostanek je prispeval več črtic, ki pa zgolj potrjujejo naše mnenje, ki smo ga izrekli že v oceni 3. številke. Ta nadarjeni, bujni fabulist (in fabula je bistvo vsake pripovedne umetnine, saj življenje je gibanje, seveda ne samo zunanje, ampak tudi notranje) se je podal na pot, ki ne more voditi drugam kot v zagato. Namesto, da bi opazoval in podoživljal neposredno življenje okoli sebe ter ga potem podajal, se je napotil v labirinte abstraktnega razmišljanja o zadevah, ki jih še nikdar ni videl in ne doživel ter o njih kvečjemu kaj bral. Črtica »Napis« ponavlja že znani motiv praznega življenja v razduhovljenem modernem svetu tehnike, stroja in avtomacije. Toda takega življenja pri nas na Koroškem ni in ga, hvala Bogu, še lep čas ne bo. Iz tistih nekaj znakov, ki so se tudi pri nas pojavili, je pa nemogoče izrisati pretirano in nedoživljeno sliko, kot jo je naredil naš Boro, ki je včasih znal tako lepo opisovati pristna občutja. Ta tuji svet, ki že ima svoje mojestre v Alanu Egdarju Poeju, Georgesu Duhamelu, ter Franzu Kafki in Arthurju Koestlerju, ki so

njegovo strahoto doživeli na lastni koži. Branje teh avtorjev bo vsekakor koristno za razširitev obzorja, toda posnemanje brez neposrednega doživlja je neprepričljivo, ostanejo zgolj besede, besede, da se poslužim Shakespearejevega izraza. Isto velja tudi za črtico »Perspektive z ljudmi«. Pripovedni način, ki ga je uporabil na krajevno sicer domače okolje se vsebini prilaga kot obleka nekega tujega človeka. Branje teh dveh očitoma s trudom napisanih črtic ne zbuja zanimanja, temveč utruja. Ta moda upora proti mehanizaciji življenja spominja na poznomantične epigone, ki so svojčas izlivali na papir solzavo svetobolje (Weltschmerz) pri čemer pa kaplje niso vrele iz oči, ampak iz črnilnika. Danes pa »upori« proti stroju vrejo — iz pisalnega stroja. Blížji, prepričljivejši je v črtici »Brez naslova«. To velja tudi za »Ne oziraj se Lili«, vendar je za ta problem bolj umestno človeško razumevanje kot pa literarno estetska sodba.

Vrtanju in grebenju po lastni notranjosti je dal slovo Niko Darle in se začel ogledovati okoli sebe. Pesem »Pričakovanje« je nedozorela, kajti ponavljanje iste besede ne da pesmi vedno zaželenega večjega učinka. To je velika umetnost in se pa tudi velikim umetnikom vedno ne posreči. »Spomenik« je življenjsko resničnejši. Naravnost imenitna pa je »Buddilka«, ki v svoji zvočnosti, odrezanosti res prepričuje. V tej številki je po množini manj prispeval, toda nikakor ne po kvaliteti. En pristen verz velja več kot sto prisiljenih. Poleg tega pa je prispeval prevod psihološke črtice slavnega angleškega pisatelja Josepha Conrada, po rodu in po srcu Poljaka, ki kaže, da mladi poet tudi bere. In to je za vsakega mladega literata najboljša pot, da ob vzorih zrelejših tudi sam dozoreva v lastno izvirno ustvarjanje. Prevajanje je pa tudi dobra in nadvse koristna, da naravnost neobhodno potrebna jezikovna vaja, posebno za mladjeve, ki so z ozirom na tisto malo pouka slo-

venščine v šoli že res dosegli znaten napredek. Naj ga tudi drugi v tem posnemajo, seveda pa ni nujno, da taki prevodi izhajajo v »Mladju«.

Miško Maček je zopet prispeval debel šopek rdečih erotičnih lirike. Opaziti je tu in tam boljši besedni izraz, nekateri verzi kar gladko teko in lepo zvenijo ter so brez dvoma pristni. Nekatere pesmi pa že kažejo, da se v njem zbuja smisel tudi za druge, trajnejše reči, kot je prva ljubezen.

To so motivi preko katerih so morali vsi pesniki in prepričani smo, da jih bo preživel tudi Miško Maček. Dobra pesmica »Čas«, to že daje slutiti. Tudi Miško bere, in sicer japonsko liriko. Vzhodna lirika je izbrušen biser glede na kratkost, samomejevanje in strnjeno izražanje, ki nima primere v svetovni literaturi. Žal pa tu Miškovi prevodi iz nemščine te zgoščenosti ne posredujejo v zadostni meri. Vsekakor je za vsakega mladega pesnika branje v stoletjih izkristaliziranega japonskega pesništva naravnost izvrstna šola.

Tudi Fran Korojan počasi dobiva samobitnejše poteze. Numeriranje pesmi s tekočimi številkami je sicer neobičajno, pa — zakaj ne. Le da so vse te pesmi poleg nekaterih dobrih verzov označene tudi s kako napako in se mi edino »Večer« zdi miselno zaključena pesem.

Obetajoč poskus impresije je prispevala Sonja Bole, vendar bi bilo brati kaj več njenega za izrek utemeljenega mnenja.

Spet imamo med nami na Koroškem pesnike, ki nosijo svoje bolečine v srcu ter jih izlivajo na papir, imamo med nami Lavre ali Julije! To samo po sebi ni nič novega, kot niso v maršičem njihove pesmi, a vendar je vse to lepo, kot je lepo vsako mlado brstje, kljub svoji nedozorelosti, ali morda prav zaradi nje, saj je vprav v njej obet bodoče rasti in zorenja. In priporočal bi več spoštovanja do slovnice in pravopisa.

V tej številki je »Mladje« zavestno prestopilo ko-

roški »deželni« okvir. Pot, ki so jo ubrali, je načelno brez dvoma pravilna, saj nas vse, ki smo Slovenci, združuje skupna beseda, skupno kulturno izročilo in občutje; vendar bi naj težišče »Mladja« ostalo v izvirni mladi koroški ustvarjalnosti. Izbor prispevkov in sotrudnikov je pa vsekakor malo posrečen. Prav je, da je Kamnarjeva religiozna lirika v Mladju našla streho, Bekar iz Gorice in Cukale iz Moravcuj pa ne po starosti in ne po značaju njihovih pesmi ne spadata v revijo mladih. Riki Van iz Rima je prispeval pesmi, ki so miselno in oblikovno še neizgrajene, črtica pa povrh tega še prazno deklamatorska. Ko že živi v Rimu, naj nekoliko vzame v roke mojstre moderne italijanske proze in poezije, začeni s Papinijem, Pirandellom in Quasimodom. Če pa že hoče razmišljati, bo imel obilo filozofov na razpolago.

Ko je izšla prva številka »Mladja« je bil to v naši literarni suši skorajda neke vrste narodni praznik, zdelo se je kot da je nenadoma iz pušče zrastle cvetje. Pohvalno so o njej pisali časniki na tej in oti strani Kavarank, in preko oceanov, kjer bivajo in berejo slovenski ljudje. Vesela vest o mladju na Koroškem se je razširila tudi po etru. Druga številka je bila prav tako dobro sprejeta, pri tretji so pa mnenja bila že deljena, pri četrti pa je nekje že padla beseda o »ostarelem mladju«. Izgleda, da nekdo že brusi sekuro, da spodkeda »korenine samorastniški mladiki, ki se ne pusti upogniti in ne uviti.

Zapisali smo nekaj misli k tej številki, najprej iz veselja, da je mladje v pomladi 1962 zopet poglavalno, pa tudi iz želje, da raste naprej. Glede sumaričnih, z nobenimi literarno-estetskimi motivi obrazloženih »sodb« bi pa dejali le, da niso nič novega. Vse kritike pa naj bodo mladjevcem v vzpodbudo, namreč h večji kritičnosti ne le do kritikov, temveč tudi do sebe. Brez resničnega notranjega spoznanja in prepričanja ne more nastati nobeno resnično literarno delo. a. l.

Brazilijska – kraljica kave

(Popotne vtise popisuje koroškim bralcem Vinko Zaletel)

Kadar slišimo ime Brazilijska, nam že uide misel h kavi in se nam prično cediti sline. Da, brazilska kava, hm...

Ali si danes še moremo predstavljati življenje brez kave, brez tega ljubega »kofetka«? Čim bolj se nalezemo modernega življenja, kjer je vedni »tempo«, hitrica, kjer je treba živce hraniti s poživiljajočim mamilom, več kave popijemo. V stalni živčni napetosti »manager« (poslovni človek, agent) ne bi vzdržal brez kave. Da ponoči vzdržimo in delamo, nam pomaga kava. Da pri šofiranju na dolgih vožnjah ne zaspiimo, nas drami kava. Če nam srce odpoveduje, ga poživimo s kavo.

Včasih smo šli v to ali ono kavarno, ponosno smo naročili kavo, prebirali svetovne časopise, šahirali, igrali biljard ali karte, se pomenili poslovno ali prijateljsko, to je bilo »nobel«, počutili smo se nekam drugače, bili smo »gospodje«. Danes je kavarna bolj za penzioniste, ki imajo čas. Po vseh krajih pa so se ugnezdili »bari« in »espresso«, po mestih in trgih rastejo kot gobe po dežju. Skočiš iz avta, motorja, iz službe, ko greš v službo, vržeš denar in čez minuto že prikaplja iz stroja lepo dišeča, črna tekočina. Malo je, pa je močna. Ko sem prvič pil »espresso«, vso noč nisem mogel zaspati, srce je tolklo kot s kladivom.

Kjer koli sem potoval po svetu, me je spremljala kava. Na vlaku jo ponujajo, na ladji smo šli po vsaki jedi še v bar na kavo, avtobusi so se ustavljali ob barih in v letalu so nam jo servirali. Ko sem hodil po kairskih ulicah v Egiptu, so ob cestah sedeli »pridni« Arabci, katerih glavno deelo je piti kavo in kaditi. Kava je sploh turška bolezen, pa saj imajo tudi največje pravice nanjo. Skoro noben uradnik ne more opravljati svoje službe brez kave. V Argentini in Braziji ima vsak urad svojega služabnika, ki jim stalno prinaša kavo. V Severni Ameriki pa je kava najbolj običajna pijača, ki mora biti doma ali v tovarni ali uradu stalno na razpolago. Tako sem se kave tam navadil, da mi ni več jemala spanja. Mnogi pa še zaspati ne morejo, če se zvečer ne nabašejo s kavo. Bil sem pri župniku, ki jo je moral pred spanjem vsaj pol litra popiti, pa še močne.

O, pa ne le za ta divji svet, tudi za naše pridne mamice, za stare ženske, pa za naše »rentnarce« je kava nujno potrebna. »Ja, da imam le kofe, pa sem srečna!« Koliko pobožnih vzdihov se jim vzbudi ob kofetu! Ni tako močna kot v baru, ampak nekaj »ta pravega« mora biti notri. Je kar čudno, koliko starejših ljudi živi pravzaprav le ob kavi.

Saj je znano, kako sta se mož in žena kregala: mož čez ženino kavo, ona pa čez njegovo »fajfo«. »Dedec« je skril »babi« kavo, ona pa njemu »fajfo«. Pa sta bila tako ne-

srečna, da sta potem eden drugemu pustila svoje veselje. Ampak danes postaja svet tak, da si mož in žena ne razdelita tobaka in kave, ampak hčeta oba imeta oboje. No, moškemu že gre, ampak ženski tobak, nak, nak!

Predno opišem Brazilijo kot deželo kave, naj omenim nekoliko zgodovino kave. Je prav zanimiva.

Zgodba pripoveduje, kako so odkrili kavo. Neki pastir je opazil, ko so njegove koze obirale neko drevje, kako so postale živahne in so kar trapaste skakale. Rado veden je bil, zakaj tako. Videl je, da ima to drevo sadove, odluščil je zrna, poskusil in opazil, da je tudi on postal drugačen, bolj živahen.

Najprej so jo uporabljali Arabci. Na en način tako, da so zdrobili zrna in naredili kot neko pogačo ali »knedeljne« v velikosti jajca in to so uživali. Ta malenkost jim je dajala moč, ko so hodili preko velikanskih puščaj, da niso omagali in pomrli. Na drugi način pa so zmleto kavo namočili, da je začela vreti (kot n. pr. mošt vre) in je nastalo močno vino, tega so si potem vbrizgali.

V začetku 15. stoletja so začeli kavo žgati in jo potem stolkli. V 16. stol. je bila prva trgovina kave v Kairu in Arabci so jo imenovali »kavah«, po naše pomeni »moč«. Trgovci in popotniki so jo prinesli preko Benetk v Evropo in tako je nastala prva kavarna v Londonu l. 1652 in v Parizu l. 1670. Kako pa je prišla na Dunaj, pa je znano: ko so Turki oblegali l. 1683 Dunaj, so je imeli precej vreč s seboj in

res jim je dala tako moč, da bi skoro zavzeli Dunaj. Moral je priti na pomoč poljski kralj Ivan Sobieski, da so Turke tako pognali v beg, da še svoje »kavah« niso mogli vzeti s seboj. Tako so Dunajčani prišli do »moči«, kmalu so tam napravili kavarno in potem vedno več in včasih je bil Dunaj posebno znan po svojih kavarnah.

Leta 1690 so začeli Nizozemci saditi kavo na Javi, v začetku 18. stoletja pa v nizozemski Guayani. Imeli so monopol nad kavo in bilo je pod smrtno kaznijo prepevedano izvažati seme. Nekemu pogumnemu ujetniku pa se je posrečilo, da je seme prenesel v francosko Guayano in zato ga je guverner pomilostil. V Brazilijo pa jo je prinesla romantična okoliščina. Leta 1727 je neki oficir skrivaj dobil od žene francoskega guvernerja Claude d'Ovilliers mali zavitek dragocenega semena. Posrečilo se mu je, da ga je vthotapil v Brazilijo. Tam so ga najprej vsadili v Belemu. Še v istem stoletju se je razširilo kavino drevo po drugih pokrajinah Brazilijske in ko so nasadili kavo bolj na jugu v pokrajini Sao Paulo, je našla najbolj ugodna tla: rdeča zemlja (la sierra roja) in najboljša klima. Zato pridelava država Sao Paulo (Brazilijska je razdeljena v 20 malih držav kot USA) skoro tri četrtine vse brazilske kave. Brazilija pa pridelava letno 1.420.000 ton kave, torej polovico vsega svetovnega pridelka. Naj torej kdo izračuna, kolikokrat bi lahko pil kavo, če bi jo vsakokrat porabil 5 gramov kot je navadno!

Tako se Brazilija ponosno imenuje »kraljica kave«, mesto Sao Paulo pa prestolnica kave. Izvozno pristanišče kave je Santos in po tem mestu je najbolj znana po svetu »Santos kava«.

(Dalje prihodnjič)

Visoko odlikovanje prevz. škofu dr. Köstnerju

Minuli ponedeljek je na Dunaju prosvetni minister dr. Heinrich Drimmel izročil koroškemu nadpastirju prevz. g. Jožefu Köstnerju, škofu krškemu, veliko zlato častno značko, ki mu jo je državni predsednik dr. Schärff podelil za zasluge za republiko Avstrijo. Prosvetni minister je v svojem nagovoru poudaril zasluge škofa dr. Köstnerja za obsejno deželo Koroško, posebno pa za vzgojo mladine in izobraženskega naraščaja. Škof je tudi velikodušen podpornik umetnosti ter skrbi za ohranitev umetniških zakladov po cerkvah in drugih cerkvenih poslopih v deželi. Ob visokem odlikovanju našemu očetovsko dobremu nadpastirju se čestitkam pridružujemo tudi koroški Slovenci!

Doprinos k poznavanju Pavle v. Preradović

Zadnja številka dunajske revije »Die österreichische Furch« prinaša prispevek dr. Reginalda Vospernika, profesorja na Slovenski gimnaziji v Celovcu, o duhovnem ozadju novele »Königslegende« Pavle v. Preradović. Paula v. Preradović, potomka znanega hrvaškega preporodnega pesnika Petra Preradovića, je večini ljudi znana kot ustvariteljica besedila avstrijske državne himne, vendar ta pomembna avstrijska umetnica zasluži globlje poznavanje. Dr. Vospernik objavlja več doslej še neznanih pism iz privatnih virov v zvezi s prizadevanji Preradovićeve, da si ustvari pravilno zgodovinsko podobo o srednjeveškem kralju Slavcu, ki je bil poražen po Normanah ter končal svoje življenje na nekem samotnem otoku Jadranskega morja. Ondi je v samotni prišel do spoznanja, da je mesto Hrvatov vendarle v zapadnem svetu. Preradovićevo, ki se je zavedala, da vsa zgodovina naroda njenih prednikov - Hrvatov, stoji v znamenju nasprotja med

Vzhodom in Zapadom, je posebno pritegnila zgodba o dveh srcih, ki se nista mogli združiti zaradi političnih ovir. Srbski kralj Milutin Nemanjić je bil zaprosil pri bizantinskem cesarju za roko neke bizantinske princeze za svojega sina Milutina. Cesar je najprej pristal, toda ko so se njegovi odposlanci vrnili s srbskega dvora, je pristanek umaknil, kajti preveliko je bilo nasprotje med še mladim in neizbrusenim srbskim svetom ter predozorelim kulturnim okoljem Bizanca.

Različnost dveh kulturnih svetov, v tem primeru hrvaškega oz. južnoslovanskega njenih prednikov ter alpsko-avstrijskega oz. pravega dunajskega življenjskega okolja, označuje tudi usodo Pavle Preradovićeve. Pisec ugotavlja, da je bil samo slučaj, da je Pavla Preradović ostala na Dunaju — ker iz preselitve njenega očeta v Zagreb po prvi svetovni vojni ni bilo nič. Družina Preradović je ostala na Dunaju in Paula je postala avstrijska pesnica in celo

ena izmed najpomembnejših. Po drugi strani pa se je — po razdobju zunanje odtujitve domovini in jeziku svojih prednikov prav v času svojega največjega življenjskega in umetniškega dozorevanja Paula v. Preradović, ki je postala soproga znanega dunajskega založnika in publicista Molde- na, do konca zavedala svoje duhovne dvojnosti in našla za to sintezo tudi srečni izraz o »ljudeh z več domovinami«. Zapisala je: »Gorostasnost dejstva, da ne razumem hrvaškega jezika, mi je šele sedaj postala povsem jasna. To je strašno. In prav tako strašno je, da nisem očeta, ki je o življenjskih prilikah svojih staršev bil precej natančno poučen, o tem prav nič izpraševala. Ko sem bila mlada, me vse to ni zanimalo.«

Dr. Vospernik zaključuje svoj tehtni in dokumentirani prispevek takole: »Paula v. Preradović se je sleherni trenutek svojega življenja zavedala, kaj pomeni biti avstrijska pesnica ter peti hvalo o deželi, ki je še preostala po ruševinah svetovne katastrofe. Ona se je pa tudi zavedala, da je ta nekdanj tako veliki življenjski prostor postal notranja razsežnost, pokrajina zasutih in vprav zaradi tega še toliko bolj vroče ljubljene duhovnih območij.«

Sladka pesem čaja

Danes, ko pijejo čaj po vsem svetu, le malokdo pomisli, da so ga nekoč uživali samo kot zdravilo. Najstarejši ohranjen vir, ki govori o čaju, je kitajski slovar iz 12. stoletja pred Kristusom; v njem je čaj izrecno omenjen kot medicina. V kitajskem zdravilstvu cenijo čaj sploh že od nekdaj; ljudje so pred več tisočletji neomejeno zaupali v njegovo zdravilno moč. Tako bremo v starih kitajskih knjigah, da redno pijejo čaj vrne oslabelem očem prejšnji vid. Tudi kot dodatek k raznim čarovnim napojem, ki so obljubljali večno mladost, so jemali čaj, a kot mazilo so ga uporabljali proti revmatizmu.

Svečenik Eisai, ki slovi kot ustanovitelj japonske čajne kulture in ki se je v raznih razpravah ukvarjal z dobrotnikom čajem, poudarja, da od njega napravljena pijača nesporno podaljšuje življenje. »In summa lahko izjavimo, da čaj ohranja človeku moč, in mu pomaga doseči visoko starost«, zatrjuje o čaju neka druga znanstvena razprava iz 17. stoletja. Današnji ljudje, prijatelji čaja, ne verujejo več v take čudeže. Nesladkan čaj je pač še vedno del bolniške in dietične hrane: čaj z mlekom priporočajo pri želodčnih motnjah in maringid, ki je prehlajen, hitro naroči vroč čaj z rumom. Vendar je večina ljudi, ki danes pijejo čaj, zdravih in v svoji priljubljeni pijači ne vidijo več zdravila. Cenijo namreč spodbudni in poživiljajoči učinek čaja, ki je prav tako znan že več tisočletij in ki ga je proslavljalo mnogo pesnikov in filozofov.

Učinek čaja je zares tak. Povzročajo ga

razni alkaloidi te dišeče pijače, med katerimi je zlasti omeniti s kofeinom istovetni »tein«. Čaj lahko pijemo ob vsakem času. Delavec ga srka, ko se vrne z dela utrujen in zdelan; prav tako rad pa ga pije tudi duševni delavec, »saj čaj ni ošaben kakor vino«, kot piše Japonec Kakuzo Okakura v svoji slavni knjigi o čaju. »Tudi ni samozavesten kot kava in ne sladkobno nedolžen kot kakao; čaj je kot lepa pesem, ki razveseljuje mladost in starost!«

Čaj ne le preganja duševno in telesno utrujenost, ampak s theophyllinom, ki ga vsebuje, tudi razširja žile, zaradi česar se vse telo in živčevje bolje prepoji s krvjo. Krepro spodbuja delovanje možganov, razen tega pa theophyllin skrbi za odvajanje vode iz organizma.

Prava ljudska pijača je postal čaj najprej na Kitajskem, od koder tudi prihaja čajni grm. Pravljica pripoveduje, da so ga odkrili leta 2737 pred Kristusom. Čaja pa niso cenili le kot zdravilno in osvežujočo pijačo. Pri mnogih kitajskih gorskih rodovih so čajne opeke še danes priljubljena valuta, ker je cena čaja stalna. Kitajski knezi so poklanjali svojim dostojanstvenikom redke čajne vrste in čajni mojstri, ki so umeli pripravljati najboljši čaj in ga dostojanstveno ponuditi, so uživali velik ugled. V svoji sloviti »Sveti knjigi o čaju« je učil pesnik Luhiu v 8. stoletju, kako je moč bolje pripravljati čaj, in od takrat ga častijo kot zaščitnika čajnih trgovcev.

Iz Kitajske je prišel »chan«, kot so nekoč imenovali to okusno pijačo, na Japonsko in v Indijo. Pred okoli 300 leti so ga pripeljali Holandci po morju v Evropo, kjer se je navada pitja čaja, dasi je bil zelo

drag, presenetljivo hitro razširila. Že v 18. stoletju je bilo v Angliji mnogo čajarn in Anglija je od takrat dalje klasična dežela čaja. Potrošnja čaja znaša v Angliji na leto povprečno 4 kilograme na osebo, medtem ko potrošijo v raznih deželah Srednje Evrope v istem času le 8 dekagramov.

Vsako leto prihaja iz Indije, Cejlona, Japonske, Sumatre in Jave na tisoče ton čaja na veliki čajni tržišči London in Amsterdam. Le malo tega čaja pa pride v trgovino v svoji prvotni obliki. »Za večino ljudi je čaj kar preprosto, čaj; vendar rastejo neštene vrste čaja, katerih kakovost se tudi med žetvijo neprestano spreminja«. Tako poroča strokovnjak. Pogosto so te razlike malenkostne, za čajnega pokaševalca pa vseeno pomembne. A kako opravlja pokaševalca čaj svoj posel?

Najprej ločijo čaj po deželah, iz katerih prihaja, po vrsti in kakovosti. V posodice denejo majhen kupček dišečih listov in ga oparijo v natanko izmerjenem času z vrelo vodo. Preudarno srka nato strokovnjak čaj v majhnih požirkih, da drsi počasi po jeziku. Razen okusa preučuje tudi barvo pijače. Nato razgrne mokre čajne liste, jih ovohava in skrbno pregleduje. Posamezne čajne vrste primerja in jih končno zmeša.

Poklic čajnega pokaševalca ni enostaven. Z zavezanimi očmi vam loči ducate mešanic, in treba je že posebnega daru, da lahko po neznatnih razlikah loči kitajske čajne vrste, kot so kintuk, ihang, ning-čov in ke-enum. Tudi ni tako lahko spoznati dimnatega vonja pristnega »lapsangsoočonga« od podobne manj cenjene vrste. Nestrokovnjak zlepa ne bo razumel, kaj imajo te eksotične vrste opraviti z navadno škode-

lico čaja. Vendar dobi tudi najpreprostejši čaj svoj dobri okus, ako mu primešamo neznatne količine dragocenih sort. Včasih je treba le majcene količine, da dobi čaj tisto cvetico, po kateri slovijo izbrane znamke. Sodba čajnih pokaševalcev, ki primerjajo posamezne vrste in odločajo o njih mešanju, je za čajno trgovino zakon. Umetnost mešanja je skrivnost posameznih tvrdk.

Čaj pripravljajo in uživajo v raznih deželah in celinah različno. Čaj nima nobenih kalorij, če mu ne dodamo mleka ali sladkorja. Sladkor pa ima precejšen pomen, ker v krvi uravnava občutek nasičenosti. Čaj torej ne debeli, ampak pomaga k »vitki liniji«. Pristni pivci čaja ne jemljejo nobenih dodatkov, tudi sladkorja ne. Tako ga še danes ponudijo na Kitajskem in Japonskem v porcelanastih skodelicah. Za pripravo čaja na ruski način je seveda treba samovarja, na katerem stoji čajna ročka, in v nji pripravljajo čajni izvleček. Ta izvleček vlijejo v skodelico in potem nalijejo vanj vrelo vodo. Za izboljšanje okusa dodajo pogosto sladkano sadje, limono ali sladkor. V Združenih državah in tudi že v nekaterih evropskih državah prodajajo čajno listje v vrečicah, ki jih denejo v ročko ali skodelico in oparijo z vrelo vodo.

Razni čajni »mixelji« mešajo čaj seveda tudi s konjakom, rumom, s slivovko, z vinom in s podobnim. Znanih je pač že več sto receptov in vsak dan izumi kdo kakega novega. Na Švedskem že 300 let pripravljajo čaj tako, da oparijo čajne liste namesto z vodo z vrelo mlekom. Kdor je tak čaj enkrat okusil, vé hitro, zakaj!

GLOBASNICA

(Smrtna kosa doma in v tujini)

V nedeljo, dne 4. marca, smo spremili v lepem številu na domače pokopališče Kovačevo mater v Podroju. V 86 let trajajoče, truda in skrbi polno življenje rajne matere je kanila marsikatera grenka kapljica. Pa so vse vdano prenašali in imeli še vedno za vsakogar prijazno besedo. Naj jim bo domača gruda lahka! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Marsikateri naš rojak je zašel s trebuhom za kruhom tudi v dežele zapadne Evrope. Tako smo prejeli žalostno vest iz Francije, da je v rudniški pokrajini Lotaringiji blizu Posaarja, v kraju Merlebach, dne 16. februarja umrl Valentin Fera, rojen 1888. v Globasnici. Svojo zemeljsko pot je dokončal v krajevni bolnišnici Sv. Elizabete. Pišejo, da je mož kot krščanski človek stalno zahajal k slovenski službi božji, dokler je mogel. Tako je bil tudi deležen cerkvenega pogreba dne 20. februarja. Njegovi rojaki, ki imajo tam svoje rudarsko društvo »Triglav«, so pod vodstvom predsednika tega društva Viktorja Moltara vse poskrbeli za dostojen pogreb, ko žena rajnega zaradi bolehnosti tega ni mogla storiti. Pokopal ga je slovenski duhovnik, ki se že leta in leta žrtvuje za vse Slovence, razkropljene ob nemško-francoski meji, msgr. Stanko Grims.

ROŽEK

(Dolg pust — brez poroke)

Izredno dolg je bil letošnji pust, pa menda še prekratek, kajti nihče se ni odločil za zakonski stan, četudi imamo dovolj zrelih parov.

Kar je razveseljivega poročati, je pa dejstvo, da v rožeški župniji v tem letu še nihče ni umrl. Usmiljenemu Bogu, ugodnemu podnebnju in dobremu zdravniku se imamo zahvaliti za to izredno srečo.

Za lansko leto doslej še nismo mogli podati dokončne statistike, ker pridejo poročila o rojstvih v bolnicah deloma še le tekom meseca januarja, ali tudi pozneje. V minulemu letu smo zaznamovali 25 novih članov farne družine. Od teh je bilo 9 krščenih v domači fari, 16 pa izven fare. Od teh 25 otrok je 23 zakonskih in 2 nezakonska.

O ženitvah v minulemu letu smo že poročali, da jih je bilo v fari 7, izven fare pa tudi 7. O eni poroki izven fare še nismo pisali. Po domače Trupejev sin v Puhmu Jože Widman je sklenil zakonsko zvezo z Lidijo Wucherer iz St. Lenarta pri Sedmih studencih. Cerkevna poroka je bila pri eni tamošnjih podružnic, vesela ženitnina pa pri Antoniču na Reki. Želimo obilo sreče!

V večnost se je lansko leto preselilo 12 faranov.

Če odštejemo 12 rajnih od 25 krščenih, bi moralo biti 13 faranov več. Ker pa gre vsako leto nekaj faranov v tujino, ostane število faranov skoraj vedno isto.

ST. JANŽ V ROŽU

(Pustna prireditev)

V vsakoletni delovni program igralske skupine farne mladine spada tudi pustna prireditev. Saj je veselje in poštena zabava tudi del poslanstva katoliške mladine. Za dneve, katere že po stari tradiciji ljudje preživljajo v zabavah in razigranostih, je prav, da mladina sebi in ljudem po naših vaseh nudi priliko, da se morejo povesečiti, nasmejati in razvedriti.

To nalogo naša mladina kar dobro vrši. Saj je spodbudno, ko v časopišu bere-

Pri nas na Koroškem

skoraj dve uri gledalce in jim tako nudila obilo prijetnega razvedrila. Pohvaliti bi bilo treba kar vsakega igralca posebej, saj so se zares potrudili, pa tudi režiserju, ki je tokrat prvič prevzel to nalogo, je treba čestitati. Hvalevredno je namreč prizadevanje mladine, da skuša sama voditi kulturno delo.

Na sporedu je bilo še več nastopov koražnih mladincev, ki so pokazali svoje spretnosti in nerodnosti v šaljski obliki. Prav od srca smo se jim nasmejali. Pa tudi prizor pred »Živim spomenikom« nas je spravil v prav židano voljo.

Pustni dan je bil letos zelo neusmiljen do vseh onih, ki so za ta dan kaj pripravljali. Neprijetno vreme je preganjalo pustne šeme po cestah in preprečevalo pustne sprevode in podobno. Pa tudi obisk prireditev je bil zelo ogrožen, zato smo se bali, da bomo morali igrati le prazni dvorani pri Tišlerju. Res je sicer, da med gledalci ni bilo tujcev, vendar pa so se domačini odzvali v toliko večjem številu in tako je bil obisk prav zadovoljiv.

UKVE V KANALSKI DOLINI

(Vežonova Hana)

V nedeljo, dne 4. marca, je umrla v bolnici v Vidmu (Udine) Preschern Ivana, po domače Vežonova Hana. Kako je bila Hana priljubljena, je dokazala velika udeležba pri pogrebu. Bila je članica cerkvenega zbora, zato so se po italijanskem in nemškem nagovoru tudi pevci poslovičili z nagrobno »Nad zvezdami«. Hani je bila vselej značaja in njen nasmehek je vsakega razvedril, bila je družabna in znašla se je v vsaki družbi. Hodila je dosti po svetu, saj je že tudi letos imela pripravljen kovček, vendar je vsemogočni Bog drugače hotel. Hana bo nam ostala v lepem spominu, saj je bila nam vsem v zgled za mirno sožitje na vasi.

ST. VID V PODJUNI

(Iz farnega življenja)

Na Silvestrovo je v Voglovi dvorani farne mladina iz Gorič pri Žitari vesi gostovala z veseljoigro »Ubogi samci«. Zelo dobro so se postavili. Zahvaljujemo se jim za obisk in jih vabimo, da še pridejo. Gotovo se je marsikateri izmed domačih igralcev in gledalcev spomnil pri tem na uprizoritev iste igre leta 1940, ko je svetovna vojna že metala temno senco bodočih strašnih dogodkov ter zato ni moglo biti pravega razpoloženja. Pa, hvala Bogu, naše ljudstvo je vse prestalo in še danes živi in goji svojo materino besedo v igri in pesmi!

Dne 4. marca, na pustno nedeljo, so domači igralci uprizorili veselo trodejanko »Pričarani ženini«. Kljub slabemu vremenu so obiskovalci napolnili dvorano do zadnjega kotička. Ko izražamo pohvalo domačim igralcem, pridružujemo še prošnjo, da bi nam še večkrat pripravili tako prireditev, saj je ljudstvo željno društvenih prireditev, kar je pokazalo tudi dvakratno gostovanje pridne dobroske farne mladine v Grabalji vesi, ki sta bili obe dobro obiskani, kot smo že poročali v našem listu.

Dne 25. februarja je č. g. župnik Zaletel iz Vogrč imel drugo predavanje s slikami o svojem potovanju po Južni Ameriki. Bilo je tudi tokrat zelo zanimivo in tudi njega vabimo, da še pride. Če mu bo zmanjkalo slik o Južni Ameriki, pa bomo zadovoljni tudi z drugimi!

Predpust je bil dolg, zato pri nas ni minil brez porok. Dne 13. januarja sta si v farni cerkvi obljubila zvestobo do groba Viljem Lohmann iz Kamenske gore in Marija Liselote Ogris, pd. Kobnikova v Nagelčah. Življenjsko zvezo sta sklenila tudi Stefan Starc, pd. Mohorov v Mokrijah in Zofija Ratz. Ker služi ženini svoj vojaški rok, je poročne obrede opravil vojaški ku-

rat. Ženitovanjsko slavlje sta oba para obhajala v ožjem družinskem krogu. Dne 25. februarja sta se poročila Stefan Hochmayer in Marjeta Urh. Svatba je bila pri Vižarju v Grabalji vesi. Istega dne sta pri Sv. Primožu stopila v zakonski stan Adolf Tomažič, pd. mladi Dobnik iz Nagelč in nevesta iz Slovenije. Svatba je bila pri Voglu. Vsem novoporočenim parom želimo obilo sreče, zadovoljstva in božjega blagoslova na življenjski poti!

LIBUČE — PLIBERK

(Marljiva farna mladina)

Farna mladina Pliberka in okolice nam je pripravila prav lepe in vesele pustne dni s šaljskimi prizori in dvodejanko »Lažizdravnik«. Na predzadnjo pustno nedeljo so igrali na Humcu, na pustno nedeljo samo pa so gostovali v Žvabeku v farni dvorani, na pustni torek zvečer pa pri Marinu v Libučah. Naši Libučani, pa tudi gostje iz Šmihela, Vogrč in gorjanci so napolnili dvorano, igralci pa so z dobri mi nastopi v vseh vlogah poskrbeli, da je bila dvorana polna bučnega smeja in dobre volje. Fantje-pecvi so zapeli nekaj lepih pesmi in smo jim bili prav hvaležni za to.

Zahvaljujemo se za lepe urice in pošteno pustno veselje naši mladini in si želimo, da bi nam večkrat pripravili pošteno razvedrilo, ki je dobra in zdrava dušna hrana za preprostega, delavnega človeka. Zato z veseljem pričakujemo, da nas kmalu spet povabite v lepo Marinovo dvorano.

Darujmo za potrebnejše od nas!

Že 5. leto obhajamo 16. marec kot družinski postni dan. Na ta dan je tudi po naših škofijah zbirka za revne in potrebne na Koreji. Tudi letos se obračamo na naše bralce s prošnjo, da se odzovejo klicu Cerkve ter po priloženi položnici pošljejo svoj prispevek v ta dobri namen!

V tej zvezi še na kratko omenimo, da je z dosedanjimi zbirkami bilo moč v marsičem olajšati gorje našim bratom po veri na Koreji:

V kraju Iri je bila ustanovljena kmetijska šola na v ta namen nakupljenemu posestvu. V Pohangu je bilo ustanovljeno ribarsko podjetje ter nakupljeni potrebni čolni, s katerimi si bodo mnogi ribiči prislužili toliko, da bodo mogli vzdrževati svoje družine. V Taegu so povečali in modernizirali katoliško tiskarno. Tri bolnice so dobile novo zdravstveno opremo. Prav posebno so se pa zavzeli za gobavce, za katerih oskrbo je šel znatni del nabrane vsote. V njihovi bolnici so bile nameščene tri avstrijske bolničarke.

Bil sem v Fatimi

(Pripoveduje Blaži Janschitz, Medgorje)

2.

Dne 12. januarja je proti jutru postalo morje nemirno. Zgodaj sem vstal in odšel na krov, da vidim, kje smo. V daljavi sem zagledal nešteto bleščočih se lučk. Blizali smo se Lizboni, glavnemu mestu Portugalske. Odšel sem v kapelico k sv. maši. Ladja je kmalu pristala in ob pol osmi uri sem že lahko odšel na suho in tako zapustil ladjo, ki je za nekaj dni bila moj dom.

Lizbona šteje okoli 800.000 prebivalcev. Pri prvem policaju sem se pozanimal, kje je železniška postaja. Po njegovem nasvetu sem se odpravil s tramvajem na postajo, od tam z železnico proti Fatimi. Od Lizbone do železniške postaje za Fatimo je približno 100 km. Vozili smo se mimo številnih vinogradov in oranžnih nasadov, kjer so na drevesih žareli zlatorumeni sadovi. Bilo je povsod naokoli lepo zeleno in na travnikih se je pasla živina. Na postaji blizu Fatime sem izstopil in dobil prostor na velikem avtobusu, ki je že čakal na romarje. Z avtobusom smo nato prevozili še 20 kilometrov h kraju, kjer se je prikazovala nebeška Gospa. Cesta je šla v ovinkih navzgor, spet mimo vinogradov in oljčnih gajev. Med portugalskimi romarji v avtobusu je bil tudi neki mlad študent, gojenec semenišča Božje besede (Verbo Divino) v Fa-

Koroški Slovenci

bomo obhajali v Celovcu v

soboto 14. aprila 1962

20. obletnico izseljevanja

naših družin.

PRIREDITVENI ODBOR

SELE

(Občni zbor Podpornega društva proti požaru)

V ponedeljek, dne 19. marca t. l. (na praznik sv. Jožefa), bo kot običajno po drugi sveti maši redni občni zbor Podpornega društva proti požarnim škodam v Selah.

Vabi odbor

Darovi za tiskovni sklad

v januarju in februarju

Stare France, Tristach, 20.—; Kaiser Janecz, Rinkole, 30.—; č. g. Kuchling Anton, Bistrica, 40.—; Leitgeb Terezija, Pliberk, 20.—; Wornig Angela, Ledince, 20.—; Katnig Franc, Vovbre, 20.—; Villan Janecz, Zwickenberg, 20.—; Rap L., Vetrinj, 10.—; Grobler L., 20.—; Kuchler M., Celovec, 20.—; Nande Novak, Šmihel, 20.—; p. Ramšak, St. Andraž, 20.—; p. Dominik Noč, Wiener Neustadt, 20.—.

Zabavnik Franc, Brdo, 20.—; Volk Marija, Goselna ves, 20.—; Boštjančič Osvald, Beljak, 20.—; Hobel Marija, Sinča ves, 20.—; Smole P., Malošče, 20.—; M. Pic, Schwarzach, 70.—; č. g. Dobernik J., Glinje, 20.—; Uranšek Rozalija, Globasnica, 20.—; Golnik Barbara, Lustenau, 20.—; Stingler Marija, Greifenburg, 20.—; Samonig Doroteja, St. Jakob, 5.—; Wedenig Jožef, Apače, 20.—; Wutte Janecz, Globasnica, 20.—; č. g. Brumnik Franc, Kotmara ves, 20.—; Puschnig Marija, Tinje, 16.—; Janežič Janko, Leše pri St. Jakobu v. R. 20.—; Scheinig Janecz, Šmarjeta, 20.—; Breznik Marija, Pliberk, 20.—; msgr. dr. Janecz Hornböck, Podgorje, 20.—; č. g. Fatur Jakob, Breže 20.—; Perne Alojz, St. Vid ob Glini, 20.—; č. g. Mih. Laura, Krčanje, 20.—; Savec Magdalena, Pliberk, 10.—; Kriegl Niko, Zahomec, 20.—; Tazol Jožefa, Breg, 20.—; č. g. Štrekelj Jakob, Gorenče, 20.—; Wrantschurnig Marta, Ločilo, 20.—; č. g. dr. Mihelčič Franc, St. Johann/Lienz, 20.—; Reiter Johana, Brnca, 20.—; č. g. p. Placid Bori, St. Paul, 20.—; Jera Habek, Železna Kapla, 20.—; Helena Sienčnik, Dobrla ves, 20.—; Müller Marija, Bistrica, 20.—; Kruschitz Pavel, Bilčovs, 20.—; Riedl Jožef, Nonča ves, 10.—; Klampferer Anton, Malošče, 20.—; Avgustin Ludovik, Dobrla ves, 20.—; Klemenc Valentin, Mlinare, 5.—; Doujak Marija, St. Martin, 20.—; č. g. Nadrag, Škofiče, 20.—; Mihael Pipp, Bistrica, 20.—; Mühlfellner Danijel, Bruck, 20.—; Edvard Rauter, Brdo, 10.—; Waukmüller Marija, Bistrica, 20.—; dr. Jožef Grafenauer, Leobendorf, 40.—; Podraž Franc, Spittal, 10.—; č. g. Safran Rudolf, St. Stefan, 20.—; Obiltschnig Marija, Podgorje, 40.—; Marta Kreutz, Pliberk, 40.—; č. g. Karicelj Andrej, St. Jakob, 40.—; č. g. Kunstelj Jožef, St. Vid, 20.—.

Vsem darovalcem se iz srca zahvaljujemo. Živeli posnemovalci!

timi. Ko smo izstopili, mi je ta fant pomagal, da sem dobil stanovanje in hrano in vse, kar sem v tednu bivanja v Fatimi potreboval v bližini romarskega svetišča. Že med vožnjo me je bil opozoril, da se naj enkrat povzmem na stolp fatimske bazilike, kjer je lep razgled daleč na okoli. Na samem vrhu stolpa sta krona in križ; ponoči je krona razsvetljena. Ko sem v Fatimi izstopil, sem z mojim novim portugalskim znancom odšel najprej v semenišče, v katerem so bili tudi trije misijonarji iz Avstrije. Od teh me je eden spremil v Pensoa (Penzion) Iria, kjer sem dobil v prvem nadstropju lepo sobo, dobro posteljo in vsak dan okusno hrano z vinom. Ta penzion namreč pripada semenišču Verno Divino. Srečen sem bil, ko sem prvič zagledal fatimsko Marijino kapelico in v ozadju krasno, veliko baziliko. Najprej sem v kapelici pozdravil Marijo. Njen mili pogled se mi je vtisnil v dušo. Pomislil sem: To je svet kraj. Tu se je od 13. maja do 13. oktobra 1917 Luciji, Jacinti in Frančiški (Nadaljevanje na 8. strani)

STADLER

Möbel

mo poročila in vabila na prireditve tu in tam, v bližnji in daljni okolici. In ker je bil letošnji predpust zelo dolg, so prijatelji pustne kulture imeli možnost, da so mogli kar več prireditev obiskati.

Zaradi raznih prireditev doma in drugod je bilo mogoče v St. Janžu pripraviti pustno prireditev šele za pustni torek. Pa tudi nedavna uprizoritev lepe drame »Grče« je naše igralce zamudila, da so mogli »pustovanje« opraviti prav na pustni dan.

Celotno prireditev je pripravil delavni Mihi Hafner, ko je mlajše igralce prav dobro uvedel v igrsko umetnost. Glavna točka pustnega sporeda je bila veseloigra »Lažizdravnik«, katerega so igralci podali v splošno zadovoljstvo; igra je zabavala

STADLER

Möbel

Podjunski kmečki parlament

Kljub deževnemu vremenu se je minulo nedeljo zbralo v Škocijanu okoli sto gospodarjev iz 15 podjunskih občin na gospodarskem tečaju Kmečke gospodarske zveze. Najprej so tečajniki prisostvovali farni sv. maši, nato pa so šli v lepo pripravljeno zborovalni prostor. Tečajnike, referente in goste je pozdravil predsednik KGZ g. Fric Kumer, navedel pestri tečajev spored in nato prosil okrajnega svetnika velikovške kmetijske zbornice g. Ignaca Domeja, pd. Zgonca v Rinkolah, za vodstvo zborovanja. Okrajni svetnik Domej je nato predal besedo svetniku deželne kmetijske zbornice g. Mirku Kumeru.

Ustroj in naloga kmetijske zbornice

Referat je bil temeljito pripravljen in je v kratkih in jasnih besedah povedal tečajnikom mnogo novega in doslej neznanega. Tečajniki so dodobra spoznali deželno ustanovo, ki ima izrecno nalogo pomagati kmetijstvu v vseh mogočih področjih. Referent je vodil tečajnike iz oddelka v oddelku. Bolj podrobno se je pomudil pri oddelku za kmetijsko obratost, ki ga vodi nam prav naklonjeni in poznani ravnatelj dipl. ing. Liebscher. Ta oddelk je največji in najvažnejši, v njegovo področje spadajo med drugim agrarni krediti, zavarovanja, gorski kataster, pomožne akcije in še mnogo več. Oddelk za rastlinsko proizvodnjo pod vodstvom ing. Heinza je strokovno najzanimivejši. Njegova naloga je pridobivati za naše predele najprimernejše žitno semanje, okopavine, krmne rastline, melioracije in drenaže. Priprava deželnega sadnega sortimenta je naloga sadjarskega oddelka, ki ima nekatere zanimive sadjarske novosti. Dr. Körberjev živinorejski oddelk posveča pozornost vsem vrstam kmečkih živali od bikov do petelinov. V njegovem okviru je organizirana mlečna kontrola, sem spada tudi konjska postaja na Osojskih Turah. Prav tako je važen za kmeta gozdarski oddelk, ki ga večkrat vodi gozdarski direktor dipl. inž. Samide. Svetnik Kumer je ponovno naglasil, da se moramo slovenski kmetje ustanov kmetijske zbornice bolj posluževati, ker imajo umnemu kmetovalcu mnogo koristnega nuditi. Njegova naloga bo, da bo skušal iz te prekornostne korporacije doseči čim več pomoči za naše kraje. — Krepke, jedrate svetnikove ugotovitve so tečajniki vzeli z velikim odobravanjem na znanje.

Sledil je drugi, nič manj zanimivi referat g. dr. Marka Dumpelnika, živinozdravnika v Reichenfelsu. Govoril je temeljito o tem, za katero plemo naj se odločimo, ali za rumeno ali za lisasto. G. doktor je uvodno prostodušno zavzel stališče za lisasto plemo (Fleckvieh) in naštel njegove posebne vrline, ki so dobra molznost, na željo možna tudi reja za zakol, razmeroma ugodne cene za mlade bike in še druge. Poljarjal je važnost obiska živinskih tržišč, vežbajo živinorejca v ocenjevanju živine, in posebej opozarjal, da je v živinoreji važno dosegati pri vseh živalih ugodno povprečje. »Krava naj je dolgo plodna, naj

dolgo živi in naj dosega stalno srednjo mlečnost. Na referentova izvajanja je sledila nenavadno živahna debata. V razgovor so med drugimi posegli ravnatelj tinjske šole g. Radanovič, mladi in podjetni gospodar Kavh iz Galicije, posestnik Buchwald iz Pliberka, posestnik Suppanz iz Zrelca. Nadvse zanimiva pa so bila izvajanja g. dekana Srienca, ki je nanizal tečajnikom vrsto svojih živinorejskih izkušenj. Za tehtne nasvete duhovnika-gospodarja so bili vsi tečajniki prav hvaležni.

Referat g. Martina Zechnerja je vodil v podjunske gozdove.

Kako vodimo umno gozdarstvo, je bil naslov izbranih njegovih izvajanj. Videlo se je, s koliko ljubeznijo govornik sam visi na gozdu in kako izredno visoko ceni njegov pomen. Ta ljubezen je bila odlika tega zanimivega govora. Govoril je o neekonomski štednji v gozdarstvu, o nujnosti čim intenzivnejšega gozdarjenja. Pri izbiri med sečnjo na golo ali prebiranjem se je enotno izjavil za prebiranje, katerega prednost je naravno pomlajevanje gozda. Navedel je primere nekaterih gozdarstev naprednih držav, kot Švica in Švedska, kjer je sečnja na golo naravnost prepovedana. Zanimivi so bili njegovi nasveti o racionalni

vzgoji gozda, o potrebi razredčevanja, o gozdarjevi pomoči v boju gozdnega drevja za obstoj, o pomenu listavcev za naše gozdove i. dr. Nato se je govornik dotaknil spravljanja lesa, gnojenja gozdov in končno še posebnosti lesnega trga. — Tečajniki so referenta nagradili z živahnim ploskanjem.

Po skupnem obedu, ki ga je s pomočjo s. Gabrijele priredil tečajnikom preč. g. župnik Koglek, sam umen gospodar, je g. dr. Valentin Inzko govoril

o socialni krizi vasi.

Dragocene misli o kritičnem kulturnem in socialnem položaju podeželja, o nujnosti močnih osebnosti, o vzgoji zdravih, odpornih družin, o nevarnostih, v katerih se nahaja podeželska mladina, o potrebi jasne in pravega pogleda na življenje in svet — vse te misli so posrečeno izpopolnjevale vsebino tečaja in nakazale modrost nedeljskega evangelija: »Človek ne živi samo od kruha...« v praktičnem življenju kmečkega človeka.

Sledila so še organizacijska vprašanja. Med drugimi so vzeli tečajniki z odobravanjem na znanje sporočilo, da jim bo okrajni svetnik Domej vsako prvo sredo v mesecu na razpolago od 9. do 10. ure v gostilni Krone v Velikovcu. Deželni svetnik Mirko Kumer pa bo še nadalje prihajal vsak prvi četrtek v Celovec v pisarno Kmečke gospodarske zveze v Mohorjevi hiši. Nato so potrdili z odobravanjem podjunski okrajni odbor KGZ, ki mu načeluje g. Domej, kot svetovalec mu stoji ob strani g. Tomaž Dumpelnik iz Štebna, nadalje še mladi gospodarji Karicelj iz Št. Lipša, Mikla iz Podholma in Jozef Urank iz Galicije.

Z veseljem »Na svidenje!« je nato vodja zborovanja nadvse posrečeni tečaj zaključil.

Kmetijska zbornica in mi

(Piše Mirko Kumer, svetnik deželne Kmetijske zbornice).

Zakon o Kmetijski zbornici predpisuje, da se morajo izvoljeni mandatarji okrajnih kmečkih zbornic sestati vsaj trikrat na leto. Tudi krajevni odbori se morajo po zakonu štirikrat na leto sestati. To je potrebno, ker življenje postaja vedno bolj komplicirano. Delovanje obeh ustanov je zelo obsežno. Pospoševanje kmetijstva je zelo potrebno, da bo to moglo vzdržati konkurenco v velikem evropskem gospodarskem področju EWG (Skupno evropsko tržišče), h kateremu misli naša država pristopiti. Kmetje potrebujejo vedno bolj strokovne nasvete. To posebno velja za davke. Ti so postali že znanost zase. Obrtniki imajo povračila davčne svetovalce. Kmet naj se pa poslužuje govornikov ur na sedežu okrajnih kmetijskih zbornic, kjer strokovnjaki dajejo nasvete in pomoč v davčnih vprašanjih.

Da bomo mogli uspešno kmetovati je nujno, da ohranimo zemljo, na kateri živimo. Svariti je treba pred prodajo zemljišč, posebno pa pred prodajo kupcem iz dežele takozvanega gospodarskega čudeža. Ti imajo na razpolago ogromne vsote denarja in si iščejo pri nas zavetne lege, kjer bi uživali dopuste in v slučaju atomske vojne varno prestali prvo točo. Skrb zbornice je in bo, da naj ostane kmečka zemlja v kmečkih rokah.

Posebno poglavje na deželi je lov. Povsod vidimo veliko divjadi. Z železnice, ki vozi v Podjuno, lahko včasih naštejete v skupinah tudi po 20 srnjakov. Da povzroča divjačina veliko škodo na poljih, je vsakomur jasno. Zato poziv kmečkim lovcom: Bodite najprej kmetje, potem še enkrat kmetje, potem šele lovci. Divjad pa dela škodo tudi v gozdu na mladih poganjkih

stvo posta in jih duhovno vodi. Zelo važna je prisotnost zdravnika za časa krize, ki nastopi med prvim in desetim dnevom posta. V tem času krize se lahko organizem nenadoma preokrene in pojavljajo se vročina, mrzlica, driska, bljuvanje, glavobol in ojačeno utripanje srca. Tudi omotica in duševno neugodje v obliki čemernosti in potrtosti se lahko pridruži.

Kdaj lahko prekinemo zdravljenje s postom in kdaj je post za bolnika končan? Ko se pojavijo na bolniku gotovi znaki kot so: Ponovni občutek glada, jezik se očisti, neprijetne izparine minejo, število bila (pulza), ki je padlo med postom na 40–60 utripov v minuti, se znormalizira. Polagoma izboljšajo dieto in bolnik se zopet vrne k zdravi normalni prehrani.

Bolnik kaj kmalu občuti, kako post blagodejno učinkuje. Nikdar ne smemo pozabiti, da razkošna hrana in pogosto uživanje jestvin človeka ne naredita zdravega in ga tudi ne ohranita zdravega. Človek se kvečjemu nasiti! Toda napačno sestavljena hrana dovede do mnogih okvar za dobo dolgih let. Te okvare označuje ljudstvo kot boleznijo obrabe, kar pa ni res. Bolezen visokega krvnega tlaka, sfrknjene ledvice (Schrumpfnieren), poapnenje žil, motnje presnove, sladkorna bolezen, obolenja notranjega izločanja — ne glede na njihov podedovan značaj — so mnogo prej posledica napačne prehrane kot pa posledica obrabe organov.

Rodbine, v katerih se pogosto pojavljajo poprej našete bolezni, se največkrat okoristijo z blagodejnim preprečevalnim postom, da se izognejo navedenim smrtno nevarnim boleznim!

Dr. Glantschnig Jože

sadik. Zato bo treba število divjadi kolikor mogoče omejiti.

Kmetijsko ministrstvo je uvedlo letos posebno akcijo za pozno pitanje starih vprežnih volov. Ti naj bi bili opitani šele po aprilu mesecu. Če se kmet obveže, da jih bo šele v maju in pozneje postavil na trg, dobi od države 400.— šil. prispevka. Koroška je dobila dovoljenih prispevkov za 310 volov, prijavljenih pa je bilo 1200 volov. Iz akcije bo zbornica izločila vse mlade vole, ki še niso delali, za preostale bo pa skušala doseči povečanje števila prispevkov.

Sneg je zopet povzročil po naših gozdovih ogromno škodo. Zbornica je že podvzela korake, da bo običajna cena okrog 300 šil. kmetom zagotovljena.

Elektrifikacija se nadaljuje. Prayzaprav so ostali samo še nekateri »odročni predeli« brez elektrike. Med njimi je gorski kraj Vrh na Komelnu in Korte. Elektrifikacijski načrti so že izdelani. Polovica stroškov bo kritih s subvencijo, a tudi druge polovice interesi ne bodo zmogli. Treba bo pomoči iz Besitzfestigungsaktion. Že gradnja potov je draga reč, in je samo z vsestransko pomočjo bilo moč uresničiti projekt Komel. Kmetijska zbornica pospešuje tudi nadalje gradnjo gorskih potov, ker ve, da je to eksistenčnega pomena za gorjanca. Če se more priti z avtom k hiši, potem ni več problem, dovoz gnojil, gradbenega materiala, povziranja donosov itd.

Tbe-akcija gre proti kraju. Kmalu bomo imeli deželo prosto te bolezni. Pa tudi drugo nevarno bolezen, kužno izvirgovanje (Seuchenhafte Verwerfen) ali bacil Bang nameravajo iztrebiti. Začeli so že v treh občinah na Gornjem Koroškem.

Važna je tudi akcija za silose. Za to dolinski kmetje ne dobe več subvencije. Dajejo se pa brezplačni gradbeni nasveti. Ni pa važna samo gradnja silosov, še važnejše je, da se tudi napolnjujejo. Na Koroškem prednjači pri silosih okraj Velikovec. Krma je prvo, rasa, pasma pa je na drugem mestu. Kombinirane lastnosti so potrebne pri živini, to je mesnost in mlečnost. Oboje je važno. Treba pa je tudi res kaj prirediti. Kaj pomaga dobra cena, če nimamo kaj prodati!

Kredite bodo še nadalje dovoljevali, a treba je vedeti, da krediti niso darila, ampak, da jih je treba vračati. Vendar so krediti nujno potrebni, če hočemo hitro izvesti tehnizacijo in modernizacijo gospodarstva. S koso ne gre več. Treba je traktorja ali motorne kosilnice. Cepčec je že v pozabi, tudi mlatilnice niso več moderne. Na njivah pobira danes žito kosilna mlatilnica.

Vsemu temu slediti je starim težko. Mladina pa tehnizaciji sledi igraje. Že šestletni fantek spravi traktor v tek in ga vozi po travniku od kupa do kupa, dočim si izkušeni stari oče, ki je gospodaril 40 let, tega ne upa. Skrbimo, da bo naša mladina dobila potrebno strokovno izobrazbo. To nudi Kmetijska šola v Tinjah. To je prva in najpotrebnejša melioracija — melioracija duha. Kar se Janezek ni naučil, Janez ne bo znal. Koroški Slovenci smo znanja v kmetijstvu najbolj potrebni. Samo z znanjem bomo mogli najboljše doseči isto raven na kateri so že drugi predeli naše dežele.

Evropa delavcev

Pod tem naslovom je izdal Evropski svet v Strasbourgu v Franciji knjižico, ki je posvečena Evropski socialni listini, ki jo je podpisalo lani 18. oktobra v Turinu trinajst evropskih držav.

Uvodni del razlaga, kako je prišlo do tega važnega mednarodnega dokumenta, ki so ga podpisale svobodne evropske države. Na kratko razčlenjuje besedilo, podaja nekaj besed o njegovem pomenu in omenja, kaj so o tem povedali ministri in poslanci in zastopniki delavskih organizacij ob podpisu te listine. Končno poglavje pa govori o »socialnem čutu« v Evropi.

Listina stremi za tem, da ostane v Evropi visok življenjski standard, da se življenjska raven dvigne v deželah, ki je še nimajo, da se v življenju narodov ohrani pravo demokratično mišljenje in življenje in bo pomagala tudi v tem, da opozarja, kako je treba biti buden in čuječ, da se ne bi spet tu ali tam vgnezdil totalitarni režim te ali one barve.

Brošura »Evropa delavcev« je natisnjena v treh jezikih, v angleškem, v francoskem in v nemškem. Dobi jo vsak zastoj, če piše ponjo na naslov: »Information du Conseil de l'Europe, Strasbourg, Francija.«

ZDRAVNIK SVETUJE

Zdravljenje s postom

(Nadaljevanje in konec)

Za katera obolenja pa je pripravno zdravljenje s postom? Tukaj je treba omeniti predvsem obolenja jeter in žolča. Jetra so najbolj čudovita tovarna, katere tajnosti znanstveniki še dolgo niso dokončno raziskali. Vemo to, da izločajo jetra žolč in ga zbirajo v žolčniku, od koder odteka leta v dvanajstnik, kjer razkrajja maščobo. Glavna naloga jeter je, dovažano hrano izkoristiti. In če sedaj vse to premislimo, bomo uvideli, da taka tovarna, kot so jetra, od časa do časa potrebuje nekaj miru, ki ji ga lahko preskrbimo s postom. Za to pa so zdravniško kaj hvaležen objekt tudi ljudje, ki bolehalo za srčnimi hibami in za visokim krvnim pritiskom in vsi tisti, ki se kaj hitro debelijo. Prav dobre uspehe pa dosežejo zdravniki s postom pri zdravljenju raznih ledvičnih obolenj. Uspešno pa zdravimo z njim še razna revmatična obolenja, različne lišaje, kožna vnetja, furunkulozo (kožne ognjke), koprivnico in uljesa na golenih, ki so znana med ljudstvom kot »odprte noge«. Zdravljenje s postom pa koristi tudi nekaterim pljučnim obolenjem, kakor na primer razširjenim dušnicam (bronhijem), pljučni astmi (to je težki sapi) in naduhi.

Pri mnogih boleznih pa ne smemo uporabljati zdravljenja s postom, ker bi utegnil te bolezni še poslabšati; to bi bilo pri tuberkulozi vseh mogočih oblik, pri svežih čirih želodca dvanajstnika, pri podfunkciji žleze ščitnice, pri duševnih obolenjih, pri onemoglosti v visoki starosti, pri

shušanih osebah, pri okrevanju ali rekonvalescenci in po prestanih težkih boleznih ter operacijah.

Za bolnika je seveda težko, če se mora postiti v domu, kjer se iz loncev kadi in so prostori prepojeni z vonjem dobro dišečih jedil. Na njegov sklep postiti se, pa lahko vplivajo neugodno tudi rodbinski člani, če ga od tega odvrtaajo. Za zdravljenje s postom ni pripravna niti povprečna bolnica, ampak posebno zdravilišče, ki se peča s tem. Bolniške blagajne bi si prihranile mnogo denarja, če bi zgradile več takih zdravilišč. S takimi zavodi bi zelo omejili potrošnjo zdravil, ki požrejo ogromne vsote denarja, bolniku pa le malo začejejo.

Iz omenjenega sledi, da ne smemo prepuščati zdravljenja s postom bolniku samemu, ampak ga mora voditi in nadzorovati izkušen zdravnik. Tudi dobo zdravljenja lahko določi samo zdravnik. Strokovni zdravniki so se v novjšem času zedinili, da eden do tri tedne trajajoči post lahko pri marsikaterih boleznih mnogo koristi.

Med zdravljenjem dobivajo bolniki dnevno trikrat tekoča jedila, približno po 200 kubičnih centimetров. Zjutraj dobijo čaj iz poprove mete, opoldne zelenjavno juho (Gemüsebrühe), zvečer pa sadni sok. Po obedu odredi zdravnik ležanje in tople obkladke na jetra. Vrh tega dajejo bolnikom črevesni vliv, ki izplakne zadnje ostanke iztrebkov.

Večkrat na teden ima zdravnik z bolniki kratke pogovore, v katerih jim razloži bi-

Zvezda gramofonskih plošč nasmejana sestra Gabrijela

Pred tremi leti je vstopila v dominikanski samostan v Fischermontu v Belgiji hči iz gospodarsko dobro stoječe družine; ob vstopu v noviciat je dobila ime sestra Gabrijela. To dekle je bilo nekaj svojevrstnega. Njena predstojnica, opatinja, se je vsa zavzela zanjo in ji dovolila, da še naprej kot preoblečena sestra ob kitari prepeva svoje čudovite kompozicije. »Odpreti moramo svoje oči, ki so bile tako dolgo slepe za toliko novega, kar se dogaja danes v svetu. Živeti moramo v stiku z resničnostjo, če hočemo, da bomo svoje misijonsko poslanstvo doma in v nesrečnem Kongu izpolnili.« Tako je govorila odlična opatinja dominikanskega feda.

Sestra Gabrijela potuje z velikim uspehom po svetu in je na najboljšem potu, da postane »zvezda gramofonskih plošč«. Imenujejo jo tudi »nasmejana sestra Gabrijela«. Nje pevski nastopi dosegajo poleg kulturnih uspehov tudi prav čedne »denarne uspehe«, ki mnogo pripomorejo k uspešnemu delu v misijonih.

Pred kratkim je bila sestra Gabrijela v Rimu. Bila je tudi v avdienci pri papežu Janezu XXIII. Poklonila mu je kot poseben dar svojo prvo pesnitev na plošči: »Aleluja«. Strokovnjaki trdijo, da še prekaša sestra Gabrijela pojočega francoskega jezuita Alme Duvala, ki pravtako prireja z uspehom kitarske koncerte po svetu. Njen glas je baje še lepši, toplejši in še bolj ogreje srca. Sama pravi: »Moje pesmi so le božje sporočilo. Želim srca poslušalcev ganiti in jim posredovati božji evangelij. Prav posebno pa prepevam mladini, ki še nikdar ni tako potrebovala dobrotne glasu božjega.«

Tudi za tiho samostansko življenje je skomponirala in zapela nekaj pesnitev. Sestre so jih z največjim zadoščenjem sprejele in te jim pomenijo vir novih moči za samoposvečenje in misijonsko poslanstvo. Ko sestre odhajajo na misijonsko delo v Kongo, jemljejo s seboj z dovoljenjem opatinje tudi plošče z napevi »nasmejane in pojoče sestre Gabrijele«. Saj jim pomenijo zvesto spremljevalko, ki jih bodri, tolaži in razvedruje...

Plošče z napevi sestre Gabrijele so v Belgiji zelo razširjene in priljubljene. Najbolj iskane so »Aleluja-spev«, »Med zvezdami«, »Dominikus« in »Kaktusov cvet«. Producent plošč »nasmejane sestre« je prepričan, da bodo kmalu prinesle milijonske vsote, od česar bo tudi samostan dobil primeren delež.

Gotovo je nekaj izrednega, če postane samostanska sestra »zvezda gramofonskih plošč«, toda prav gotovo je tudi, da še nikdar niso bile visoke denarne vsote, ki iz podobnih akcij prihajajo, tako koristno in v tako vzvišene namene uporabljene, kot je to v slučaju »pojoče in nasmejane« dominikanske sestre Gabrijele.

Iz filmskega sveta

»LETEČI FILM«

Tudi v filmu je vedno kaj novega. Ameriške letalske družbe so začele z »letečimi filmi«. V nekaterih prvorazrednih zrakovih letih so že lansko leto vpeljali filmske predstave med vožnjo. Filmsko napravo regulira pilot v svoji kabini. Takih letal je bilo do konca lanskega leta že nad sto. Letalske družbe so sklenile z ameriški filmskimi producenti pogodbo, da jih oskrbujejo s prvovrstnimi in najnovejšimi filmi.

Pa tudi pri nas hočejo nekaj podobnega vpeljati. Nekak »leteči film« bodo menda postavili na prostornem trgu za parkiranje pred dunajskim stadionom. To bo prvi avstrijski »avtokino«. Koncesija za tak film je baje že izdana; čisti dobiček pa je namenjen za popravilo stadiona.

Filmske predstave bodo predvajane na prostem na izredno velikem platnu in tudi slike bodo nenavadno velike, da bodo vidne v veliki razdalji. Gledalci pa bodo lahko ostali v svojih vozilih. Glas bodo prenašali posebni mikrofoni, ki bodo montirani v posameznih avtomobilih. Največ bodo to brezžični zvočniki, torej zelo praktični.

Ljubezen je minljiva

Mladoporočeni mož dobi pri kosilu v juhi ženski las. Nevoljen se zadere na svojo mlado ženko, ona pa v jok in mu očita:

»Oh, kako si se spremenil. Pred poroko si mi večkrat zatirjal, da bi me iz ljubezni najraje kar celo pojedel, sedaj ti je pa en sam las preveč...«

Za mladino in prosveto

Naj desnica ne ve...

(Dragulji rajne matere)

Svet živi od ljubezni, trdijo mnogi. Saj je resnično, da lepšajo življenje le dela ljubezni in le ona dajo človekovim opravilom pečat višje vrednosti. Čim več je takih del, ki nosijo na sebi pečat požrtvovalnosti, nesebičnosti in dobrote, tem lepše je življenje, tem bogatejša je človeška družba in tem srečnejši je človek.

Velika dela ljubezni so dokaz, da svet še ni popolnoma materializiran. Materialist išče le korist, vidi le svoj trebuh in svoj žep; za ideale mu ni prav nič mar. Tak človek trdi: »Od idealov nihče ne živi!« Pa se temeljito vara, ker le ideali porajajo življenje, materializem pa vodi v smrt!

To velja za posameznega človeka; enako pa tudi za družbo. Prav posebno pa velja to za malo narodno družino, posebno če je prepuščena sebi ali je celo izpostavljena neugodnim vplivom od strani večine. Če je v taki skupnosti še dovolj idealizma, to je najmočnejši dokaz trdnosti njegovega življenja. Tako narodna družina bo kljubovala najhujšim napadom in ima zagotovilo lepe bodočnosti.

Take misli se porajajo v naših srcih, ko čitamo poročila o velikem uspehu naših prijateljev na Goriškem, ko so z velikimi žrtvami zbrali milijonsko vsoto in si postavili veličasten kulturni dom. Bi kdo rekel: Saj jih je vendar tako malo, morda 10 do 15 tisoč in še ti le preprosti, brez bogastva, mali kmetje, nekaj obrtnikov, največ pa delavcev in služkinj. Prav ti slednji so

največ žrtvovali in vendar so nekaj velikega ustvarili, da so se celo predstavniki oblasti in idejni nasprotniki čudili: kako je to mogoče? Odgovor na to je samo: to je ustvarila ljubezen — idealizem!

Da je res tako, prislunimo poročilu gospoda tajnika na slavnostni akademiji, o kateri je bilo poročano v prejšnji številki našega lista:

»Dobrotnike smo našli vsepovsod. Največ pa seveda dolgujemo našim vrlim rojakom. Tu bi vam mogel navesti zelo značilne primere. Dovolj, da vam omenim le tega ali onega. Ko smo začeli graditi dvorano, se je zglasil pri meni mož, ki ga do takrat niti nisem dobro poznal. Prinesel je nekaj zavitega v papirju. »Glejte, tu so uhani moje pokojne matere. Prodajte jih in, kar dobite, naj bo za novo dvorano.« Začuden sem gledal. »Le vzemite jih, ker so v njih briljanti.« Vzel sem in se mu zahvalil. Pozneje smo uhane prodali za skoro 900 tisoč lir. (40 tisoč šil.). — Ali kaj bi rekli o tisti ženi, ki je dobila pokojnino po padlem sinu v vojni in denar prinesla za brezobrestno posojilo? — Pa je prišla druga: »Denar sem prihranila za romanje v Pompeje, a bom rajši doma ostala in denar dam za Katoliški dom.« In še toliko in toliko drugih primerov bi lahko navedel naših preprostih ljudi, ki so si skoro od ust pritrgali, da so dali za Dom. Ti so nam pomagali, da smo zidali...«

To je ljubezen, ki rodi velika dela; to je idealizem...

CHAMONIX — ZAKOPANE

Chamonix in Zakopane, dve zimskošportni središči, kjer so se pred kratkim vršile smučarske tekme za svetovno prvenstvo. Prvo je v Franciji, kjer so bile tekme v smučarskih alpskih panogah, drugo pa na Poljskem, kjer so se vršile borbe v klasičnih ali nordijskih disciplinah. Za oboje je vladalo velikansko zanimanje po vsem športnem svetu, saj je bilo iz priprav najboljših tekmovalcev na belih poljanah pričakovati borb, kakršnih do sedaj še ni bilo. In zares so bili doseženi presenetljivi uspehi v obeh krajih.

Vendar brez neprilik tudi to pot ni šlo, namreč pri tekmovanju v Chamonixu. Nesoglasja, ki se pojavljajo med vzhodom in zapadom ves čas po drugi svetovni vojni, se močno čutijo tudi na športnem polju. Kajti športne organizacije komunističnih držav hočejo svojo politiko vrniti tudi v mednarodne športne arene in to vzbuja hudo kri pri demokratskih narodih, ki hočejo iz športnega gibanja izločiti vsako politiko. Zato se je zgodilo, da smučarji Vzhodne Nemčije niso dobili potnih dovoljenj za Francijo, kar je imelo za posledico, da so vzhodne države odpovedale sodelovanje na tem svetovnem prvenstvu. Mednarodna smučarska zveza je kljub temu izvedla to, bi rekli, provizorično tekmovanje za svetovno prvenstvo v alpskih disciplinah.

Austrija — vesela v alpskem smučanju

Ne glede nato, da Vzhod ni sodeloval (ki itak ne igra v alpskem smučanju kake važnejše vloge), so bili doseženi uspehi, kakršnih celo največji optimisti niso pričakovali. Najbolj so se odlikovali avstrijski tekmovalci in tekmovalke, ki so si priborili kar 6 zlatih kolajn. Značilno je, da se znani mojstri zadnjih let niso uveljavili (Stiegler, Hecher-jeva) ampak so se umestili na zmagovalna mesta drugi »asi« (kakor Schranz, Marianna Jahn, Zimmermann). S tem seveda ni rečeno, da bi bili zmagovalci prejšnjih let toliko slabši; kajti pri današnji brzini v slalomu in zlasti v smuku igra poleg znanja in poguma izredno važno vlogo sreča. Kogar ta zapusti, je bitko izgubil. Poglejmo samo Francoze! Največ izgledov za večino prvih mest bi jim z ozirom na njihove uspehe zadnjih let prisodili. In kaj se je zgodilo? Samo dve zlati medalji so si priborili za barve svoje domovine. Kako važna je sreča pri sodobnih smučarskih tekmah, nam je najboljši dokaz tudi Avstrijka M. Jahn: pred par dnevi dvakratna svetovna prvakinja v Chamo-

nixu, v Maria Zell pa je bila premagana. In kar je najbolj značilno: Tu niti ni imela prave konkurence, ker je bilo to tekmovanje drugorazredne kakovosti.

In Zakopane?

Tu so močno odpovedali severni narodi v skokih, v katerih so bili svoječasno nepremagljivi. Teki, štafete in skoki so smučarske panoge, kamor Nordijci niso pustili nikogar blizu. Zadovoljivo so se v splošnem držali moški tekmovalci (Švedi 5 medalj, Norvežani 5 in Finci 4), toda njihova dekleta so popolnoma odpovedala, kajti sovjetske smučarke so si nabrale 7 medalj. Vzhodni Nemec Recknagel je postal zopet svetovni prvak v skokih, ko je v veličastnem loku splaval po zraku 103 m daleč. Nad stotisoč gledalcev je občudovalo mojstre v zraku pri smučarskih skokih. Dalje je omeniti veliko zmago Švedov v štafetnem teku na 4 krat 10 km, katero progo so presmučali v času 2 ur, 24 minut in 39,8 sekund. Na drugem mestu so bili trdovratno se boreči Finci in na tretjem Rusi.

Letošnje smučarsko svetovno prvenstvo so nekako srečno spravili pod streho, četudi bo mednarodna smučarska zveza na svojem jesenskem zasedanju na Dunaju v zadnji alpskega tekmovalca v Chamonixu izrekla svojo zadnjo besedo. Trenja med vzhodom in zapadom bi morali vsekakor spraviti s površja vsaj na športnem polju, kajti tu se merijo v plemenitih borbah najboljši športniki sveta, katerim gre samo za zdravo športno idejo in dober uspeh pri tekmah. Sicer se zna še v kaki drugi demokratski državi pojaviti vprašanje glede sodelovanja na športnem polju, kakor je bil to v Švici slučaj. Kakor znano, se Švicarji olimpijskih iger v Melbourne leta 1956 niso udeležili (kljub temu, da so imeli že vstopiti v pripravljene aeroplane) radi dogodkov na Madžarskem (upor proti komunističnemu terorju, katerega so sovjetski vojaki s silo zadušili) in so kasnejša srečanja z vzhodom na športnem polju omejili samo na evropska in svetovna prvenstva ter olimpijske igre. Ker so bili tudi v švicarski telovadni zvezi (259.535 moških in 61.127 ženskih članov) nekateri krogi mnenja, da je treba s športniki vzhodnih držav prekiniti vse zveze, so pred nedavnim sklicali izredno zasedanje svojih zastopnikov, ki so v tem pogledu zavzeli točno stališče. Dovolili so udeležbo na olimpijskih igrah, svetovnem in evropskem prvenstvu, ki jih prireja mednarodna strokovna zveza, do-

Karl Schranz — iz vrst Katoliške mladine

Katoliška mladina v športu

Vsa Avstrija se je radovala nad uspehi avstrijskih zimskih športnikov pri mednarodnih tekmah za svetovno prvenstvo v Chamonixu. Največje pa je bilo veselje nad mladim *Karlom Schranzom*, ki je odnesel najčastnejšo zmago.

O srečnem zmagovalcu so mnogo pisali in ga poveljevali. Manj pa je znano, da se letošnji svetovni zmagovalac Karl Schranz že dolga leta udejstvuje pri Katoliški mladini. Njegovi prvi uspehi so bili v okviru deželnih in zveznih smučskih tekmah in prvi veliki njegov uspeh je bil, ko je leta 1955 postal državni smučski prvak Katoliške mladine na tekmah v Frastanzu.

Drugi svetovnoznani avstrijski športnik *Egon Zimmermann* izhaja pravtako iz vrst Katoliške mladine. Njegov športni talent so odkrili leta 1957 pri državnih smučskih tekmah v Hausu (Ennstal). Tam je v odličnem teku (slalom) premagal nevarne tekmece in jih visoko nadkrilil.

Pa tudi mnogi drugi znani športniki pripadajo ali so pripadali Katoliški mladini. Tako so Toni Spieß, Martin Stolz, Kurt Payr in znani Gerhard Nanning tudi delovali v vrstah Katoliške mladine.

Gotovo je, da športno udejstvovanje ni prvi namen Katoliške mladine. Saj je poslanstvo Katoliške mladine v tem, da pomaga svet vrniti Kristusu in ga pokristjaniti. To se pravi, da je treba povsod, kjer ljudje živijo in delujejo, pomagati, da ljudje svoje življenje in delovanje oblikujejo po krščanskih načelih. Torej je treba, da mladina pomaga, da se po krščansko dela v tovarnah, v pisarnah, na polju, pri zabavi in tudi v športu.

Zlasti še v športu. Saj predstavlja šport za današnji svet veliko privlačno silo, posebno pa še za mladino. Če bodo pa šport prevzeli ljudje, ki jim za krščanska načela prav nič ni, je nevarno, da bo šport mnogo odvajal od božjih postav. Saj ni vseeno, ali so športne prireditve v času, ko je določen čas za nedeljsko sveto mašo in ali se dopuščajo stvari, ki so popolnoma v nasprotju z dostojnostjo in moralno — ali pa so pravice božje zaščitene!

Katoliška mladina se dobro zaveda, da more biti šport velik pomočnik v prizadevanju, da današnja mladina ohrani povezanost s Cerkvijo in Kristusom. Ker pa hoče katoliški fant ali dekle, ki se tudi v športu udejstvuje, v zdravju in poštenju preživeti svojo mladost, bo tudi žel vidne uspehe svoje požrtvovalnosti in samozatajevanja. Tudi v tem je skrivnost velikih uspehov državnih in mednarodnih športnih prvakov iz vrst Katoliške mladine.

Pa ni treba, da se pri tem sklicujemo na državne pravke. Saj imamo lepe primere tudi v naši bližini. Naši vrli *selski športniki* so zlasti v letošnjem letu zaznamovali že kar celo vrsto uspehov, kronanih s kolajnami in pokali, kakor smo čitali v poročilu v zadnji številki našega časopisa.

čim so odklonili vsako direktno tekmovalno z Rusijo in satelitskimi državami in prepovedali svojim podrejenim organizacijam tekmovalna z organizacijami teh držav.

Olimpijska in mednarodna pravila dopuščajo sodelovanje samo enemu zastopstvu iz vsake države. Sedaj pa nastajajo težkoče v tem, ker hočejo pri takih srečanjih poleg oficialnih sodelovati tudi zastopniki vzhodnih držav (ki so vsled nesrečne delitve nastale po drugi svetovni vojni) kot n. pr. Vzhodna Nemčija, Kitajska itd. To so problemi, ki bi se dali v teh zmedenih razmerah morda rešiti na ta način, da dovolijo članstvo, odnosno sodelovanje vsem, državne himne in državne zastave pa črtajo iz programa ter pripustijo samo še olimpijsko.

Ivo Kermayner

SENZACIJA...

Ko je umrl filmski igralec *Gary Cooper*, je pisal neki protestantski list, da je zaslužil pri svojem delu okoli 30 milijonov dolarjev, da ni povzročil nikdar nobenega škandala (kar je pri filmskih zvezdnikih nekaj vsakdanjega), da je bil 28 let poročen s svojo edino ženo (kar je pri teh ljudeh nekaj nenavadnega) in da je umrl kot veren katoličan, spreviden s svetimi zakramenti.

Da je Cooper kot filmski igralec zaslužil ogromne vsote, to ni nikaka senzacija. Vse ostalo v tem poročilu pa je prava senzacija: da ni povzročal škandalov, da je bil zvest svoji ženi, da je kot veren katoličan umrl. V filmskem svetu biti pošten, pomeni senzacijo...

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

EMILIJAN CEVC:

ZIBELKA

(Iz zbirke »Preproste stvari«)

(Nadaljevanje)

Bili so skupih besed, toda človeka ni strpelo. Včasih si moraš dati duška. Jesenov les je bil prelep, da bi ostal človek hladen ob njem.

»Poglej samo ta les: kar diha ti v rokah. Plemenit les je to, ti pravim; zdrav in prožen, da bi žoge delal iz njega...«

Ljudje so kimali in pritrjevali, tipali in krivili les ob kolena. Zelo modri so bili videti.

In glej: iz belih jesenovih desk, še polnih tistega divjega, živega duha po rasti, je nastala zibelka, ne prevelika ne premajhna — ravno pravšna za živega otročička.

V gori ob studencu je umrlo staro »Ptičje drevo«, da je dalo svoj zdravi les za zibelko, ki bo objemala življenje človeškega otroka.

Potem je stari Matevž, ki je poslikaval panjiče, naslikal na zibelko angelčkovo glavico in rože in Marijino ime... Pomakal je čopič v barvo iz jajčnega rumenjaka, češminovih jagod in krhlake ter iz živih zidarskih barv in slikal. Spredej je na tečaj pod končnico začrtal še trotamoro zvezdo, ki naj varuje otroka pred uroki zlih pogledov. Ne, tako lepo si še v pravljici težko misliš.

Potem so jo spravili v kaščo na podstrešje, kjer je dišalo po žitu in suhih rožah. Tam je počivala vso pomlad ob starem predalniku in prazničnem komatu, obšit in z jazbečo kožo, ob polomljenem kolovratu in polnem memniku fižola; iz šopa suhega, sladko dišečega janeža pod stropom so se usipala semena vanjo. Sonce je ves dan sijalo skozi majhno okence ter sklepal tiha znanja z že dolgo počivajočimi stvarmi v kašči. Zibelka je poslušala veter, kako se je zaganjal v sleme in frčalo, in dež, kako je curljal v žlebove... Sredi poletja pa so jo prenesli v hišo, jo lepo umili in napolnili s pšenično slamo ter s polno vrečo mehkih ovsenih plev. Vse to so pregnili z belo rjuhico iz najtanjšega platna in nekega nedeljskega jutra položili vanjo fantka, ki je komaj jokati žnal in je bil ves rdeč kakor prsi ptiča pogorelčka. Storili so nad njim sveti križ, da bi nobena huda sila ne imela moči nad njim, ga pregnili z odejo, rdečo ko gartoža, ter jo prevezali s trakom, ki je tekal navzkriž od gumba do gumba na stranicah zibelke.

20. so zazibali in stara mati je zapela:

»Bog oče je v nebesih,

Marija je med nam,

svet Jožef na desni je stran...«

Zdaj je okno zagrnjeno z rdečim zastorom — to je stara ruta, ki jo je Tončka

nosila nekoč ob žetvi. V poltemi čudno lepo žarijo angelske glavice na končnicah zibelke. Med njimi so srčki in iz njih rastejo velike, žive rože, da kar zadišijo kakor žeravec pod oknom...

Tiha in mirna čaka zibelka, da se bo dete prebudilo. Zdi se mi, da je polna ljubezni in skrbi. V njenem lesu še počiva resnost »Ptičjega drevesa«, ki je prezibalo tisoče mladih ptic na svojih vejah.

Na belem platnu cvete fantkova glavica. Na lahno je otrok našobil usteca in spi. Skozi lica mu proseva kri in prstki so mu kakor klobasice. Ves diši po mleku in vijolicah.

Počasi diha.

Muha jezno pobrenčava za zastorom.

Pravkar sem prišel iz gozda. Oči so mi še polne življenja dreves in temnozelenih mahov, v ustih imaš še okus po jagodah in v nosnicah vonj divjega bežga po poseki. Sedim na pručici ob zibelki in gledam zdaj-zibelko, zdaj široko posteljo ob njej, zdaj Marijo na steni, ki učka Dete Jezusa ter prisluskujem krvi, kako mi bije v žile, kakor bi se še v srcu takala majčkena zibelka »tok-tok...«

Ne, jaz nisem nikoli okusil dobrotnega zibanja v zibelki. Položili so me v pleteno košaro s čipkastimi zastorci in z veliko modro pentljo na vrhu. V vsaki gubi se je skrivala sled velike ljubezni.

Toda v zibelki je nekaj, kar je prvinsko zvezano z zemljo!

Otrok spi.

Kadar je lačen, zajoka. Joka tudi, če mu je treba suhih plen. Včasih poje v kratkih, odrezanih glaskih. Smeje se, kot bi prebrenkal najvišje pojoče strune na citrah, ki počivajo na omari; igra se z nitkami ter svojimi prstki in nikogar se ne boji.

Včasih se pogovarjava:

»Ali vidiš lučko?«

Otrok vidi lučko — to mi povedo njegove oči. Nobena uganka mu ni, od kod je ta lučka in zakaj gori. Gori — in fantek jo vidi, to je vse in zadostuje. Če mu pokažem jabolko, prične mahati z rokami ter se smeje, da dobi čisto majhne oči in mu tečejo sline iz ust kakor polžku.

Ko bo večji, mu bom pokazal, kje ima jazbec brlog in kje gnezdi povodni kos, kje cveto tavžentrože in kje spravljajo čmrlji med, kje zore robidnice in kje čofotajo žabe... Mnogo mu bom moral povedati; moral se bo naučiti, da bo živel s slednjim vlakencem telesa — in srca...

Po prstih stopi mlada mati v izbo. Cokle si je že v veži sezula, da bi njih ropot

ne zbudil otroka. Z njo se vsuje v izbo vonj in žarenje sončnega dneva.

»Ali si danes ti za varuha?« pravi ter me pogleda s smejočimi se očmi. Potem poklekne k zibelki ter se skloni nad otroka. Nato se spet vzpne in oči ji gore v vselem ponosu:

»Ali ni lep, moj korenjak?«

To ni več tista Tončka, ki sem jo poznal poprej. Njene oči, ki so bile včasih kakor oči razposajene srne, mikavne v čistem, navihanem blesku, so zdaj mehke kakor oči mirne ovce in ustnice so se ji zresnile — odrešujoče trpljenje jih je blagoslovilo. Vse kretnje ji spremlja prizvok veličastja — take so morale biti žene svetopisemskih očakov, ko so rodile prvorojence v pastirskih šotorih in jim dale imena: »Hvala Gospodu«, »Blagor meni«, »Bog me je obdaroval...«

Dekle je dozorelo v ženo in mater.

Otrok začuti materino navzočnost ter se zgane v spanju. Zibelka se nalahno zaziblje pod materino roko.

Trenutek je poln svetosti in razodetja. Še jaz poklekнем k zibelki.

Počasi pričnjam razumevati.

Vse moramo gledati v odsvit vesolja in ljubezni. Veselje se nam daruje v sleherni kretnji, v slehernem bivanju. Zadostuje en sam cvet pelargonije, ki se je pravkar razprl, da nas napoji z veseljem. In veselje je brat ljubezni.

Jo, neskončna radost ljubezni in krogo-

tok darovanja, ki sta rodila to razposajeno zibelko!

Ko bo fantek dopolnil svoja leta, bo nekega dne popustil ovce in vole in plug, se ustavil sredi steze ter prislutnil.

Preko polja bo prišlo dekle — morda bo prav tedaj zdrknilo sonce v pokojni pristan za gorami — deklet kakor mlad regratov plod, ki pričakuje vetra; kakor mlado, kipeče vino. Poznalo bo trpkost zemlje, cvetenje pomladi, veliko poletje, darovanje jeseni in mir zimskih večerov...

In kaj bo potem?

Zibelka, ej, ti čudežna posteljica, ki te je samo ljubeče srce naredilo, kaj misliš, kaj bo potem?

Takrat boš ti že stara in polomljena in zanesli te bodo nazaj na podstrešje v družbo doslužene skrinje, postelje s polomljenimi nogami in starega kolovrata, v brezdelno otožnost ob šopih suhih zdravilnih rož... Pajki ti bodo prepredli angelčke s srebrnimi mrežami, mrtvaške ure se ti bodo zaredile v telesu in v zimskih večerih bodo priškrabljale miške, ki se bodo zatekale z vrto v hišo...

Kaj praviš, kaj bo potem, ko bo fant zagledal deklet sredi mladih njiv?

Ne veš? O, ti lesena zibelka, gugajoča se posteljica z angelčki in srčki!

Treba bo nove zibelke, vidiš!

Toda poprej boš morala prezibati fantku še mnogo bratcev in sestic...

(Konec)

NEVA RUDOLF:

Pege na roki

Njegovi orumeneli prsti so za hip spustili volan.

Gospod Gluch išče cigareto. Ne odmakne pogleda od ravnega cestnega traku. Veliki zeleni Packard drvi: 70 milj na uro.

Mariko prevzema opojnost divjega vetra, zanos premagovanja razdalje in časa; opojnost, da se širijo nosnice, da ji vihrajo lasje ob odprtem oknu, da bi posnemala malo Patsy, ki ploska in hlepi: »Še, oh, še!«

»Ne presoja napačno mojega vprašanja.«

»Prsti so se drobec sekunde trdneje oprijeli krmila.«

»Kaj vam daje to vedrino? Ne poznate življenja — ne odkimavajte! In ga spoznati nečete. Je na dnu tega beg pred bolečino in razočaranjem?«

Za hip je preстал.

»Je to vera?«

Ožgano grmičje, levo in desno gola, prazno štrleča drevesa, črnikastra trava. Še celo najbolj trdožive, najodpornejše rastline je ta pošastni avstralski požar uničil. Ogenj in suša, ožgana, dolgočasna pokrajina...

čil in njegovi radovedni duši ni dal miru, se je obrnil do kuma.

»Kum, bodi dober, povej nam, kaj je s tem prekletim rdečim jopičem? Vedno sprašujem, pa mi še nihče ni hotel povedati o tej vražji stvari.«

»Ej, kum, te povesti bi človek ne smel povedati ponoči. Pa naj bo — tebi in drugim poštenim kristjanom na ljubo — pri teh besedah se je priklonil gostom — »jo bom povedal. Torej poslušajte to vražo, ki se je resnično zgodila!«

Počahal se je za pleči, si obrisal obraz z rokavom, položil obe roki na mizo in začel:

»Nekoč so enega izmed hudičev, ne vem zaradi katere hudobije, izgnali iz pekla...«

»Kako je mogoče, kum,« je pripovedovalca prekinil Čerevik, »hudiča izgnati iz pekla?«

»Kaj vem! Izgnali so ga pač, kakor kmet spodi iz izbe svojega kučka. Morebiti se mu je zahotelo, da bi enkrat storil kakšno dobro delo, pa so mu tovariši pokazali vrata. Ubogemu hudiču pa je postalo dolgočas, tako dolgočas po peklu, da bi se bil najrajši obesil. Kaj storiti? Začel je od gorja piti. Nastanil se je v shrambi, ki sem ti jo, kum, pokazal tam pod goro in mimo katere danes noben pravi kristjan ne hodi, ne da bi se prekrizal z znamenjem svetega križa. Tako je hudič postal pijanec, da mu ni enakega niti med največjimi pivskimi bratci: od jutra do večera sedi v krčmi!...«

Čerevik, ki je bil v vsem natančen, je pripovedovalca vnovič prekinil:

»To je nezaslišano, kar praviš, kum! Kako je to mogoče, da bi kdo hudiča pustil v krčmo? Saj ima, slava Bogu, kremplje na tacah in roge na glavi.«

»Saj, toda v krčmi je nosil na glavi kučmo, roke pa v rokavicah. Kdo ga bo potem spoznal? Tako dolgo je popival, da je zapil vse, kar je bil prinesel s seboj iz pekla. Krčmar mu je dolgo dajal na kredo, naposled pa se je naveličal in ga poslal k hudiču. Hudič je bil prisiljen, da je svoj rdeči jopič založil skoraj za tretjino prave cene židu, ki je takrat točil žganjico na soročinskem sejmu. Dejal je židu: »Pazi, duša židovska, točno čez leto dni se vrnem k tebi po jopič — glej, da ga dobro spraviš! In je zginil, kakor da bi se bil v zemljo vdrl. Žid si je jopič natančno ogledal, sukno je bilo tako fino in dragoceno, da v vsem Mirgorodu ne najdeš takega, rdeča barva pa je gorela ko ogenj, da se je nisi mogel nagledati do sita. Žid ni strpel, da bi čakal dogovorjenega roka. Popraskal se je za pejsiki in prodal jopič nekemu poljskemu zlahtniku za celih pet ducatov. Na rok pa je žid povsem pozabil. Nekega večera potrkal k njemu neznanec. »Žid, vrni mi jopič!« Žid ga prvi hip ne spozna, ko pa se domisli, kdo bi mogel biti, se dela nemunega. »Kakšen jopič? Noben jopič ni spravljen pri meni. Nič ne vem o tvojem jopiču!« Hudič nič ne reče, kar izgine. Ko pa si je žid zvečer, potem ko je zaprl svojo lopo, doma preštel denar in ga položil v skrinjo, nadel svojo rjuho in začel po židovsko moliti Boga, zasliši šum... Ozre se in vidi, da iz vsakega okna moli v izbo svinjski gobec...«

(Dalje na 8. strani)

N. V. GOGOLJ:

6

kakor na iglah, ko so prijazni gosti začeli šariti po vseh kotih.

»Ej, kuma,« je zakričal Cibulja, ko je stopil v izbo, »ali te še trese mrzlica?«

»Da, ni mi dobro,« je odgovorila Hivirja, ki je v skrbeh gledala na deske, položene pod stropom.

»Žena,« se je obrnil kum k svoji boljši polovici, ki je bila prišla z njim, »prinesi nam sodček z voza, da izpraznimo kozarec z dobrimi prijatelji, te preplete babe so nas tako prestrašile, da je človeka kar sram. Bogle, bratci, čemu neki smo jo pobrisali s trga semkaj?« je vprašal in ga srkal iz glinastega vrča. »Stavim svojo novo čepico, da so nas babe pošteno potegnile. Pa četudi bi bil sam satan — kaj nam more satan? Na glavo mu pljunite! Če se zdaj ta hip prikaže tukale — recimo, da se postavi tu naravnost predme — nočem biti poštene matere sin, če mu ne pokažem fige!«

»Zakaj si kar naenkrat pobledel?« je zavpil eden izmed gostov, ki je bil glavo višji od vseh in se je ob vsaki priliki junačil.

»Jaz?... Gospod z vami! Mar se vam sanja?«

Gostje so se smehljali; na obrazu našega junaka se je pokazal zadovoljen smehljaj.

»Čemu bi pobledel!« se je vmešal v pogovor drugi kozak. »Njegovo lice se je razcvetelo kakor mak; ni več Cibulja (čebula), ampak rdeča pesa ali še bolje — sam rdeči jopič, ki je tako prestrašil ljudi.«

Sodček se je valil po mizi zdaj sem zdaj tja in gosti so se ga pošteno navlekli. Čerevik pa, ki ga je rdeči jopič že dolgo mu-

Sejem v Soročincu

VII.

Na sejmu se je bil pojavil strah; povsod se je raznesel glas, da so neke med tovorom videli rdeč jopič. Ljudje so govorili, da se je starki, ki je prodajala preste, prikazal satan v podobi svinje, ki se je neprestano sklanjala nad vozovi, kakor da nekaj išče. To se je hitro razneslo po vsem taboru, ki je že počival, in vsi so smatrali za greh, če bi kdo tega ne verjel, čeprav so očitvidci trdili, da se je branjevka s prestami, ki je bila postavila svoj voziček zraven krčmarščine lope, sama ves dan brez pravega vzroka priklanjala in z nogami opisovala figure, podobne njenim prestam. Temu so se pridružile pretirane vesti o čudu, ki ga je bil videl okrajni pisar v razvaljeni shrambi, tako da so se sejmarji tesneje prižemali drug drugemu. Mir je bil narušen in ljudje od strahu niso zatisnili oči; tisti pa, ki se niso odlikovali po hrabrosti in so si bili izbrali prenočišče po raznih bajtah, so jo pobrali domov. Med temi je bil tudi Čerevik s kumom Cibuljo in hčerko; skupaj s prijatelji in znanci, ki so ga prosili, naj jih vzame s seboj prenočit, so zdaj razbijali po vratih tako, da so silno prestrašili našo Hivirjo. Kum, gospodar bajte, ga je imel že precej pod kapo. To ni bilo težko uganiti: dvakrat je vozil okoli dvorišča, preden je naposled spoznal svoj dom. Tudi drugi gostje so bili židane volje in so prilomastili v izbo, kakor da so doma. Čerevikova soproga je sedela

Kandaharske tekme v Sestriere

Pred kratkim so se zbrali najboljši smučarji iz vsega sveta na tekmah Arlberg-Kandahar v Sestriere v Italiji. S prvim mestom v smuku in četrtem mestom v slalomu si je brezdvomno najboljši svetovni smučar, Avstrijec Karl Schranz, zagotovil prvo mesto v kombinaciji. Pri tem pa naj poudarimo, da je to že četrta zmaga; uspešno se je uveljavil že v letih 1957, 1958 in 1959.

Gerhard Nennung je padel v prvem teku, v drugem pa je pokazal svojo moč v slalomu in dosegel najboljši čas. Egon Zimmermann je vozil zelo ritmično in preudarjeno in tako zmagal. Karl Schranz, ki je zmagal v smuku, pa je imel smolo, s konci smučk je udaril ob palico vrat in padel. Bliskovito je vstal in nadaljeval svojo vožnjo tako vratolomno, da je dosegel kljub temu drugi najboljši čas. Tudi zapovrstje kombinacije kaže svetovno premoč avstrijskega moštva. Med prvimi petimi so bili trije Avstrijci: Schranz (1.), Zimmermann (2.), in Stiegler (4.).

Med dekleti pa je odnesla znago Traudl Hecher.

TEKME NA GARTNERKOFELNU

Športni klub Šmohor je priredil zadnje nedeljsko tradicionalno tekmovanje za zlato Wulfenijo. V vrstah 88 imenovanih tekmovalcev so bili izvrstni

tekači štajerske in znani tekmovalci državnega razreda Ernst Falch s svojim moštvom SC Arlberg. Največja senzacija za nas Slovence pa je bil brezdvomno uspeh Selana Hermana Užnig. Med temi „heroji“ je dosegel v svoji skupini zelo dobro 4. mesto. Velik favorit pri tej tekmi pa je bil Vzhodnotirolec F. Gruber; posrečilo se mu je premagati Ernsta Falcha za 5 sekund razlike.

Splošno zaporedje: 1. Filip Gruber (SC Lienz) — 1:29,3 (najboljši dneva); 2. Ernst Falch (SC Arlberg) — 1:30,8; 3. Walter Winkler (Zollwache Ktn.) — 1:31,5; 4. Manfred Kleer (WSV Judenburg) — 1:32,1; 5. Hans Schemmel (WSV Eisenerz) — 1:33,0.

SVETOVNO PRVENSTVO V HOKEJU NA LEDU

Po vstopu avstrijskega moštva v skupino B je zmagalo v soboto zvečer nad zelo oslabljenim moštvom Avstralije z rezultatom 17:0 (4:0, 8:0, 5:0). Avstrijci so se na ledu prav „razvneli“. Obvladali so do cela svoje nasprotnike in neprenehano bombardirali avstralsko mrežo. Najbolj vneti gledalci pa so naštel 103 strel na nasprotno stran, ki seveda niso vsi obviseli. Za avstrijskim Kanadčanom Del Johnom je celovski igralec Knoll bil najbolj uspešen pri strelh v nasprotno mrežo.

Tako težko je Mariki. Gluck ji odkrije svojo rano, njej, tujki. Človeški duh zavije včasih na najbolj čudne poti. Ko je človek truden, ko se mu zazdi, da mu pojenjuje pogum, ko je življenjski vrvež postal nezno breme — takrat si najde moči v izpovedovanju.

»Končno sem uspel. Proti vsa leta, kopičil z obema rokama slast in sladkost življenja. Živel sem divje, s trepetajočim koprnenjem po vseh izgubljenih letih. Dnevi slave in vrhunca.«

»... sreče?«
Marika dojena. Ne razume, a slutiti. V njem ni sreče. Sama praznosta, lov za prazno senco.

Da je važnejše ono drugo, globlje življenje? Naj mu Marika to pove? Da je srečo treba iskati v srcu in ne v denarju? In kako naj mu pove?

Ko pišem zdaj na robu ogromnega hru-mečega mesta, skušam najti ono pravo besedo, ki je temu človeku nisem znala povedati.

In se mi dozdeva, kot da bi jo že sam našel.

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota in nedelja, 17. in 18. 3.: Der Galeerensträfling (III). — Burno življenje nekdanjega kaznjence v Franciji v 18. stoletju. — Sreda, 21. 3.: Eintritt verboten (I+). — Problemi črncev v Ameriki; prikazani v usodi neke družine. Zgleden film, plemenitega človečanskega in živega prepričanja.

Dobro ves. — Sobota in nedelja, 17. in 18. 3.: Das große Wunschkonzert (II). — Ganljiva zgodba o nekem znanem dirigentu, ki išče oskrbnico za svojega otroka in jo končno najde na Dunaju. — Sreda, 21. 3.: Mohawk (IV). — Film iz divjega zapada.

Miklavčevo. — Nedelja, 18. 3.: Der Bucklige (III). — Film iz življenja plemstva v 18. stoletju. — Četrtek, 22. 3.: Mohawk (IV). Film iz divjega zapada.

Pliberk. — Sobota in nedelja, 18. 3.: Eine Frau fürs ganze Leben (IIa). — Življenjska zgodba neke nemške žene v zadnjih 50. letih. — Torek in sreda,

20. in 21. 3.: Operation Amsterdam (IV). — Napet pustolovski film iz časa druge svetovne vojne.

Sinča ves. — Petek in sobota, 16. in 17. 3.: Die rote Hand (IV). — Kriminalni film o tihotapstvu z orožjem in ljubezensko tragiko. — Nedelja, 18. 3.: Himmel, Amor und Zwirn (III). — Veseloigra iz vojaškega življenja. Dojenček v vojašnici povzroči razburjenje in veselost. — Sreda in četrtek, 21. in 22. 3.: Tarzan, der Herr des Urwaldes (III). — Tarzan pomaga belim pustolovcem iskati zaklad slonove kosti.

Št. Jakob v Rožu. — Sobota, 17. 3.: Die Nackte und der Satan (VI). — Grozljiv film. Mlad zdravnik sestavi glavo in trup različnih ljudi v življenja zmožen organizem. Film odsvetujemo. — Nedelja, 18. 3.: Conny und Peter machen Musik (III). — Conny in Peter odkrijeta tatove v nekem hotelu. Film z mnogimi popevkami.

Borovlje. — Sobota, 17. 3.: Die Katze zeigt die Krallen (IV). — Francoski pustolovski film iz druge svetovne vojne. — Nedelja, 18. 3.: Und du mein Schatz bleibst hier (III). — Veseloigra z mnogimi popevkami. — Torek, 20. 3.: Balade vom Soldaten (III+). — Dramatičen film iz Rusije. Doživljaji mladega vojaka za časa svojega kratkega dopusta v domačem kraju in začetek njegove ljubezni do deklice brez doma. Film je vreden, da si ga ogledamo. — Četrtek, 22. 3.: Musketiere des Teufels (IV). — Pustolovski film.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 16. marca: Mit besten Empfehlungen, komedija. — Sobota, 17. marca: La serva padrona (Die Magd als Herrin), glasbeni intermezzo — premiera, in Jean, krstna predstava v okviru kulturne zamenjave s Furlanijo. — Nedelja, 18. 3.: La serva padrona, in Jean (ponovitev). — Torek, 20. marca: La Boheme, opera (gostuje komorni pevec Helge Rosvaenge. — Sreda, 21. marca: Bruder Straubinger, opereta. — Četrtek, 22. marca: Bruder Straubinger, opereta (zaključena predstava za Delavsko zbornico). — Petek, 23. marca: Der Hauptmann von Köpenick, komedija (premiera). — Sobota, 24. marca: Der Hauptmann von Köpenick, komedija. — Nedelja, 25. marca, ob 15.00 uri: Der Hauptmann von Köpenick, komedija. — Začetek vselej ob 19.30 uri (razen v nedeljo 25. marca).

KOMORNI ODER:

Sobota, 17., nedelja, 18., (sobota 24. 3. ni predstave), nedelja 25. 3.: Die acht Frauen, kriminalistična komedija. — Začetek vselej ob 19.30 uri.

GOSTOVANJE ITALIJANSKIH UMETNIKOV

Prihodno soboto in nedeljo bo v celovškem mestnem gledališču v okviru kulturne zamenjave s Furlanijo gostoval ensemble italijanskih pevcev. Na programu je krstna predstava glasbene drame „Jean“, ki jo je zložil Ezio Vittorio ter prijetno delce operne literature „La serva padrona“ (Dekla kot gospodarica). G. Battista Pergolesija, ki bo v Celovcu prvič izvajana.

**Nainovejše kmetijske
stroje, štedilnike, pralne
stroje, gospodinjke po-
trebščine**

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Bil sem o Fatimi

(Nadaljevanje s 4. strani)

ciju prikazovala Marija in jim naročila, da naj molijo rožni venec za mir na svetu in za spreobrnjenje grešnikov.

Naslednji dan je bil 13. januar, dan velikih romanj v Fatimi. Zgodaj zjutraj sem šel v Marijino kapelico, kjer je že bila sv. maša. Ob 6. uri je pristopil k oltarju rektor misijonističar in stregel sem mu pri sv. maši. Za njim sta maševala dva škofa.

Okoli 10. ure se je že zbralo lepo število romarjev pred Marijino kapelico in glasno so molili rožni venec za spreobrnjenje grešnikov. Ker je začelo deževati, so bolnike na vozičkih prepeljali v prostorno baziliko. Razvila se je procesija. Štirje fantje so nesli s ovetjem okrašeno Fatimsko Marijo iz kapelice v baziliko. Nato je bila slovesna sv. maša, ob koncu pa je škof s sv. Rešnjim Telesom v monštranci blagoslovil bolnike, drugega za drugim. Vmes so romarji glasno molili: »Jezus, daj; da vidim! Daj da slišim! Daj da hodim! Fatimska Mati božja, prosi za nas, pomagaj nam...« Velika bazilika je bila polna.

Po končani slovesnosti so nesli Marijo nazaj na kraj, kjer se je prikazovala, v kapelico, ki so jo na istem mestu zgradili. Romarji na trgu pred baziliko so pozdravljali Marijo z robci. Nekateri so imeli v rokah prižgane sveče in rožne vence; mnogi so pa vodili s seboj čisto majhne otroke. Po celnem velikem trgu so šli okoli po kolenih in pobožno molili rožni venec. Bilo je to, kot sem že v začetku omenil, dne 13. januarja, torej sredi zime. Vendar je na Portugalskem podnebje bolj toplo in je na ta dan deževalo.

Sam trg je večji kot sloviti Trg sv. Petra v Rimu ali trg Esplanade v Lurdu. Na več krajih so na trgu postavljeni drogovji s tablicami »Tišina« v več jezikih. To je sv. kraj, tu se je prikazovala Mati božja trem otrokom.

Na levi strani trga je lep spomenik prejšnjega papeža Pija XII. iz belega marmorja, v sredini trga pa je spomenik Srca Jezusovega. Ob njem je tudi vrelc fatimske vode.

(Dalje prihodnjič)

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 19. 3.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Od pesmi do pesmi (Voščila). — 18.00 Slovenske umetne pesmi. — TOREK, 20. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Bolje je paziti, kot zdraviti se. — SREDA, 21. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — Hišna imena v okolišju nekdanje graščine Humperk na Koroškem. — ČETRTEK, 22. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Na zapetku. — PETEK, 23. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Moj prijatelj zemlevid. — Sobota, 24. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25 S Cerkvijo skozi post... — Nedelja, 25. 3.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

MALI OGLASI

ISCEM DEKLE nad 16 let za gospodinjko pomoč. Urejen prosti čas. Stanovanje. Družinsko ravnanje.

Za poletno sezono iščemo: kuhinjske blagajničarke, pomivalke, plačilne natakarice, strežaja (Hausburschen) in kopalnega mojstra. Ponudbe na: Strandbad Maiernigg.

SADNA DREVESCA in ribizelj dobite v drevesnici MARKO POLZER, št. Vid v Podjuni — St. Veit i. J.

F.R.C. Möbel

- Freie Zustellung selbstverständlich
- Von der Fabrik direkt zum Käufer
- 1500 Fremdenzimmer lieferbar

F.R.C. Möbel

Kärntens modernste Möbelfabrik, Villach

bringt für Gastbetriebe und Privatvermieter eine

**Sonderaktion in
F.R.C.-Fremdenzimmern
bis 31. März 1962**

Die F. R. C.-Möbelhäuser in Klagenfurt, Burggasse 14, Villach, Bahnhofstraße 12, und Kärntens größte ständige Möbelschau, Klagenfurt, Sandwirtsale, Kolpinggasse 2 (neben Hotel Sandwirt) zeigen Fremdenzimmer um

2150.-

2890.-

Diese F. R. C.-Fremdenzimmer sind qualitativ hervorragend ausgeführt und in den verschiedenen beliebten Edelholzurnieren lieferbar.

F.R.C. Möbel

Außerdem erhalten Sie: Matratzen, Einsätze, Tische, Sessel, Bettbänke, Couches, Fauteuils usw.

Alle JOKA-Erzeugnisse — Austro-Sessel

F.R.C. Möbel